

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیش گفتار

خدا را سپاس می‌گوییم که دروس مفاهیم قرآن (۱) را با موفقیت آموخته‌اید و اینک آموزش جلد دوم را آغاز می‌کنید.

بسیار مناسب است یک بار دیگر مقدمه کتاب قبلی را با دقت مطالعه کنید تا اهداف، شیوه آموزش و طرح درس این مجموعه را به خاطر بیاورید.

از این مجموعه به بعد در هر درس علاوه بر آموزش معنای کلمات و عبارات قرآن، با یک قاعده ساده زبان عربی آشنا می‌شوید. این قواعد به شما کمک می‌کند تا بتوانید بسیاری از کلمات و عبارات قرآن را که در این درس نیامده است، معنا کنید و مفهوم آنها را حدس بزنید. به این ترتیب، توانایی شما در درک معنای عبارات و آیات قرآن با سرعت بیشتری افزایش می‌یابد. خوب است بدانید یادگیری دروس مفاهیم (۱) و (۲) شما را با معنای بیش از ۶۰٪ کلمات قرآن آشنا می‌سازد. آشنایی با قواعد این دروس به میزان قابل توجهی بر حجم این کلمات می‌افزاید.

همان طور که می‌دانید آموزش دروس قبل دارای پنج مرحله بود (بیان مقدمه درس، قرائت آیات، ترجمه اولیه و شفاهی، معنای کلمات و ترجمه کامل آیات به صورت شفاهی).

در این درس‌ها یک مرحله دیگر به مراحل قبلی افزوده شده است؛ یعنی پس از ترجمه کامل آیات به صورت شفاهی، یک قاعده آموزش داده می‌شود.

در آموزش این قواعد باید به چند نکته توجه شود:

۱- بیان قاعده با خواندن مثال‌ها توسط یکی از قرآن‌آموزان آغاز می‌شود.

سرشناسه	: وکیل ، مسعود ، ۱۳۳۴ --
عنوان و پدیدآور	: آموزش مفاهیم قرآن /مؤلف مسعود وکیل ، با همکاری هادی محدث و ... {دیگران} مصحح سازمان دارالقرآن الکریم و دبیرخانه نهضت قرآن آموزی .
وضعیت ویراست	: ویراست ۲
مشخصات نشر	: تهران : تلاوت . ۸۶
مشخصات ظاهری	: ج : جدول .
شابک	: ۲۰۰۰ریال : 4-5-91143-964-978
یادداشت	: فیبا
موضوع	: قرآن -- راهنمای آموزشی.
موضوع	: قرآن -- پرسشها و پاسخها.
شناسه افزوده	: محدث ، هادی ، ۱۳۱۶ .
شناسه افزوده	: سازمان دارالقرآن الکریم، دبیرخانه نهضت قرآن آموزی.
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۵ /۲/۸۸۵/۲/۶۵ BP
رده بندی دیوبند	: ۲۹۷/۱۰۷
شماره کتابخانه ملی	: ۲۵۹۷۴-۸۵

آموزش مفاهیم قرآن جلد (۲)

مؤلف : مسعود وکیل * با همکاری : سید هادی محدث . سید مهدی سیف

محمدجعفر محبی . حمیدرضا مستفید . سید محمد حسین میرباقری

چاپ و صحافی : سازمان چاپ ارشاد اسلامی . نوبت چاپ : اول -تابستان ۸۶

ناشر : تلاوت با همکاری انتشارات پیام عدالت تیراژ : ۱۰۲۰۰۰ جلد

به سفارش سازمان دارالقرآن الکریم (انتشارات تلاوت)

پخش از فروشگاه بصائر : میدان امام حسین (ع)

خیابان خواجه نصیرالدین طوسی -شماره ۸۵

تلفن و دورنگار: ۷۷۶۰۷۵۴۷

قیمت : ۲۰۰تومان

صاحب امتیاز این کتاب موسسه مهدقرآن میباشد.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۴	پیش‌گفتار
۷	درس اول پیام‌آوران الهی
۱۱	نشانه‌های جمع (۱)
۱۷	درس دوم پیام‌پیامبران
۲۱	نشانه‌های جمع (۲)
۲۸	درس سوم قرآن، هدایت و معجزه جاوید
۳۲	کلمات هم‌خانواده
۴۰	درس چهارم خدا بهتر است یا آنچه مشرکان می‌پرستند؟!
۴۴	کلمات هم‌وزن
۵۱	درس پنجم جهان، آیت خداوند
۵۶	وزن کلمه
۶۲	درس ششم تقوا و ایمان
۶۷	اسم فاعل
۷۴	درس هفتم خدا، پیامبران، آخرت
۷۸	اسم مفعول
۸۵	درس هشتم خودآزمایی
۹۷	فهرست الفبایی کلمات
۱۰۱	پرسش‌نامه قرآن‌آموز
۱۰۳	پرسش‌نامه مربی

۲- توضیحات قاعده نیز از روی کتاب خوانده می‌شود.

۳- این قواعد ساده است و عموم قرآن‌آموزان به راحتی آن‌ها را فرامی‌گیرند. در صورت نیاز می‌توان این قواعد را بیشتر تر توضیح داد، ولی باید از بیان توضیحات خارج از کتاب پرهیز شود.

۴- در صورت آشنایی با مثال‌های دیگری از قرآن، بیان آنها توسط مربی یا قرآن‌آموزان مفید است.

پرسش

در هر جلسه، قبل از آموزش درس جدید، درس جلسه قبل به شیوه بیان شده در مقدمه آموزش مفاهیم (۱)، پرسش و ارزشیابی می‌شود. تمرین‌های هر درس، با پرسش از قرآن‌آموزان حل می‌شود؛ قرآن‌آموزان پاسخ‌های خود را تصحیح کرده و به میزانی که در تمرین ذکر شده است، امتیاز می‌گیرند.

آزمون

پس از پایان درسهای کتاب، آزمون کتبی به عمل می‌آید و دارای ۲۰۰ امتیاز است. سؤالهای این آزمون به شرح زیر تهیه می‌شود:

۱- انتخاب ۱۰ سؤال از سؤال‌های مربوط به قواعد، هر سؤال ۳ امتیاز دارد. (۳۰ امتیاز)

۲- انتخاب ۴۰ سؤال دوگزینه‌ای از بین ۱۸۰ سؤال دوگزینه‌ای هشت درس کتاب، هر سؤال یک امتیاز دارد. (۴۰ امتیاز)

پیام آوران الهی

بسیاری از آیات قرآن کریم درباره پیامبران الهی است. برخی از این آیات، پیامبر اکرم (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) و سایر پیامبران را بشارت دهنده و هشداردهنده معرفی کرده است. پیامبران، انسان‌های مؤمن و نیکوکار را به رستگاری و بهشت جاودانه الهی نوبده داده، و کافران و ستمگران را از دوزخ و عذاب الهی بر حذر داشته‌اند.

پیامبران، مردم را به کمک نشانه‌ها و دلایل روشن، به راه راست هدایت می‌کردند؛ اما بسیاری از مردم بابت توجهی و غفلت از این آیات آن‌طور که شایسته بود به دعوت پیامبران پاسخ نداده و به این آیات کفر ورزیدند؛ ولی برخی ایمان آورده و در راه هدایت الهی قرار گرفتند.

قرآن کریم کسانی را که به امور نادرست و باطل ایمان آورده و به خدای یکتا کفر ورزیده‌اند، زیانکار واقعی می‌داند؛ و آنان را که به خدا ایمان آورده و از پیامبران پیروی می‌کنند، رستگار واقعی می‌داند.

این معانی را در آیات درس جست‌وجو می‌کنیم.

تمرین‌ها، ترجمه صحیح و کامل هر عبارت پنج امتیاز دارد. (۱۰۰ امتیاز)
 ۴- انتخاب ۵ سؤال از سؤال‌های آخرین تمرین درس‌ها، هر پاسخ صحیح که به صورت یک عبارت قرآنی است شش امتیاز دارد. (۳۰ امتیاز)

چند نکته

مناسب است برای ترجمه زیبا و روان عبارات قرآن، به نکات زیر توجه شود.

۱- گاهی زیباتر است کلمات جمع به صورت مفرد معنا شود، مانند:

وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ: و خدا بهترین روزی‌دهنده است.

بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ: بلکه بودیم ستمگر

۲- «مِنْ» بعد از حرف استفهام و نفی، به معنای «هیچ» می‌باشد، مانند:

هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ: آیا هیچ آفریننده‌ای جز خداوند هست؟

وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ: و برای شما هیچ یآوری نیست.

یا: و شما هیچ یآوری ندارید.

۳- فعل ماضی، بعد از «إِنْ» معمولاً مضارع معنا می‌شود، مانند:

إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ: اگر مؤمن باشید.

همان‌طور که ملاحظه می‌کنید بهتر است دو کلمه «ناصرین» و «مؤمنین» در

این عبارات، مفرد معنا شود.

۴- گاهی «بِ» در جمله‌های منقی معنا نمی‌شود، مانند:

وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ: و خداوند از آنچه انجام می‌دهید غافل نیست.

در پایان از تمام عزیزانی که در آماده سازی این کتاب سهم بوده‌اند سپاس‌گزاری می‌شود.

۹- يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ:

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا:

۱۰- لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ:

وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ:

معنای این کلمات را بخوانید و سعی کنید و به خاطر بسپارید.

کلمات آشنا

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	حَقٌّ	حق، راستی و درستی	۲۴۷
۲	كَثِيرٌ	بسیار	۷۴
۳	غَافِلٌ	غافل، بی توجه	۲۸
۴	سِحْرٌ	سحر، جادو	۲۸
۵	بَاطِلٌ	باطل، نادرست	۲۶
۶	بُرْهَانٌ	دلیل روشن	۸
۷	مِيزَانٌ	ترازو، وسیله سنجش	۹

عبارات قرآنی درس را به دقت بخوانید و هرچه می‌توانید آن‌ها را معنا کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- إنا أرسلناك بالحق بشيرًا و نذيرًا:

فاطر ۲۴

۲- قل يا أيها الناس إنما أنا لكم نذير مبين:

حج ۴۹

۳- الحمد لله الذي أنزل على عبده الكتاب:

كثف ۱

۴- وإن كثيرًا من الناس عن آياتنا لغافلون:

يونس ۹۲

۵- إن الذين كفروا بآيات الله لهم عذاب شديد:

نالی عمران ۴

۶- فقال الذين كفروا منهم إن هذا إلا سحر مبين:

مائده ۱۱۰

۷- ولقد أرسلنا نوحًا إلى قومه إنني لكم نذير مبين:

هود ۲۵

۸- والذين آمنوا بالباطل وكفروا بالله أولئك هم الخاسرون:

عنكبوت ۵۲

نشانه‌های جمع (۱)

هر ردیف از کلمات زیر را بخوانید و به معنای آنها توجه کنید.

صَادِق: راستگو	←	صَادِقِيْنَ، صَادِقُوْنَ: راستگويان
مُحْسِن: نیکوکار	←	مُحْسِنِيْنَ، مُحْسِنُوْنَ: نیکوکاران
کَاتِب: نویسنده	←	کَاتِبِيْنَ، کَاتِبُوْنَ: نویسندگان

حتماً حدس زده‌اید که کلمات ستون اول، بر یک فرد و ستون دوم بر چند فرد دلالت دارد. به کلمات ستون اول «مفرد» و ستون دوم «جمع» می‌گویند. با مقایسه این کلمات، متوجه می‌شوید که اگر به آخر کلمه‌ای یکی از دو علامت «...يْنَ» و «...وْنَ» افزوده شده باشد، آن کلمه به چند نفر یا چند چیز دلالت می‌کند و «جمع» نامیده می‌شود.

نکته: همه کلمات را نمی‌توان به کمک این دو نشانه جمع بست.

مانند: رَسُول: پیامبر ← رُسُل: پیامبران

قاعده

«...يْنَ» و «...وْنَ» نشانه‌های جمع است.

کلمات جدید

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	أَرْسَلْنَا	فرستادیم	۷۳
۲	بَشِير	بشارت‌دهنده، مؤده‌دهنده	۹
۳	تَذِير	هشداردهنده	۴۴
۴	الَّذِي	کسی که، چیزی که، آنچه که	۳۰۴
۵	أَنْزَلَ	نازل کرد، فرو فرستاد	۶۶
۶	عَنْ	از	۴۶۴
۷	كَفَرُوا	کافر شدند	۱۹۴
۸	خَاسِرُونَ، خَاسِرِينَ	زیانکاران	۳۲
۹	أَنْزَلْنَا	نازل کردیم، فرو فرستادیم	۵۵
۱۰	رُسُل	جمع رسول، پیامبران، فرستادگان	۹۶
۱۱	بَيِّنَات	دلایل روشن، معجزات آشکار	۷۱

کلمات آشنا و جدید این درس ۱۸۲۸ بار در قرآن آمده است.

اکنون عبارات درس را به طور کامل به صورت شفاهی ترجمه کنید.

* در مقابل کلمات جمع، مفرد آنها و در مقابل کلمات مفرد، جمع آنها را

بنویسید.

مُسْلِمٍ:

تَوَابِنَ:

عَاْمِلُوْنَ:

غَالِبَ:

سَاجِدَ:

خَائِفِينَ:

مُقْتَدِرُونَ:

فَاسِقَ:

صَالِحَ:

مُشْرِكِينَ:

پس از بررسی، به هر پاسخ صحیح دو امتیاز بدهید.

تمرین دوم: گزینه‌های درست را علامت بزنید.

* کدام معنا صحیح است؟

۱- کثیر:

الف - بسیار

ب - بیشتر

۲- رُسل:

الف - پیامبر

ب - پیامبران

۳- آرزسنا:

الف - فرو فرستادیم

ب - فرستادیم

۴- کَفَرُوا:

الف - کافر شدند

ب - کافر شد

۵- خَاسِرُونَ:

الف - جادوگران

ب - زیانکاران

تمرین‌ها

تمرین اول:

* جمع کلمات زیر را با دو علامت «ین، وَنَ» بنویسید.

خالق	وارث		
مؤمن	مفسد		
شاکر	ظالم		
مفلح	محرّم		
عابد	کافر		

* مفرد کلمات زیر را بنویسید.

مَنْصُورُونَ:

غَافِرِينَ:

عَالَمِينَ:

قَادِرُونَ:

مُضِلِّحُونَ:

مُسْرِفِينَ:

نَاصِرِينَ:

خَالِدُونَ:

مَسْئُولُونَ:

مُسْتَكْبِرِينَ:

۱۴- وَ لَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا:

- الف - قطعاً موسی را با معجزاتمان فرستادیم.
 ب - قطعاً معجزاتمان را به سوی موسی فرو فرستادیم.

۱۵- وَ لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ ۚ

- الف - قطعاً دلایل روشنی را به سوی شما فرستادیم.
 ب - قطعاً دلایل روشنی را به سوی تو فرو فرستادیم.

* کدام عبارت صحیح است؟

۱۶- قطعاً پیامبری برای شما آمد:

- الف - قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا.
 ب - لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ.

۱۷- بگو به کسانی که کافر شدند:

- الف - قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا.
 ب - قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا.

۱۸- و شما از آن غافل هستید:

- الف - وَ كَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ.
 ب - وَ أَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ.

۱۹- آنها کسانی هستند که کافر شدند:

- الف - أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا.
 ب - إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا.

* کدام ترجمه صحیح است؟

- ۶- از: الف - عَنْ ب - إِنْ
 ۷- کسی که: الف - الَّذِي ب - الَّذِينَ
 ۸- فرو فرستاد: الف - أَنْزَلْنَا ب - أَنْزَلَ
 ۹- دلایل روشن: الف - بَيِّنَةٌ ب - بَيِّنَاتٍ
 ۱۰- هشدار دهنده: الف - نَذِيرٍ ب - بَشِيرٍ

* کدام ترجمه صحیح است؟

۱۱- لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ:

- الف - قطعاً حق برای تو آمد.
 ب - قطعاً حق از سوی تو آمد.

۱۲- فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ

- الف - پس در میان آنها پیامبری از خودشان فرستادیم.
 ب - پس پیامبرشان را به سوی آنها فرستادیم.

۱۳- هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ:

- الف - او کسی است که کتاب را به سوی تو فرستاد.
 ب - او کسی است که کتاب را بر تو فرو فرستاد.

درس دوم

پیام پیامبران

خداوند از میان مردم افرادی را به پیامبری برگزیده است. همه پیامبران مردم را به عبادت خداوند و تقوای او دعوت کرده‌اند. خداوند در بسیاری از آیات و سوره‌های قرآن، درباره دعوت پیامبران سخن گفته است. پیامبران در زمان‌ها و سرزمین‌های مختلف، همه یک سخن داشته و مردم را به یک چیز دعوت کرده‌اند و هیچ اختلافی در دعوت آن‌ها نبوده است. وحدت دعوت پیامبران نشان می‌دهد که آنان فرستادگان خدای یگانه هستند. هرچند پیامبران از اقوام مختلفی بوده‌اند ولی خداوند همه آن‌ها را یک امت و دارای یک آیین می‌داند و خود را یگانه پروردگار و صاحب اختیار همه مردم معرفی می‌کند و همه را به عبادت خویش فرمان می‌دهد.

مردم باید علاوه بر عبادت و تقوای الهی از پیامبران اطاعت کنند و هرچه آنها می‌گویند در زندگی خویش به کار بندند تا سعادت دنیا و آخرت نصیب آن‌ها شده و با آمرزش گناهانشان و پاک شدن جان‌هاشان، رستگار شوند.

گروهی از مردم به پیامبران ایمان نمی‌آورند و فقط در فکر زندگی و زینت‌های دنیا هستند. این کافران و مشرکان در جهان آخرت جز آتش دوزخ که نتیجه اعمال خودشان است، نصیب و بهره‌ای ندارند.

این معانی را در آیات درس جست‌وجو می‌کنیم.

۲۰- و قطعاً پیامبران ما با دلایل روشن برای آن‌ها آمدند:

□ الف- وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ.

□ ب- وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ.

پس از بررسی به هر گزینه صحیح ۲ امتیاز بدهید.

تمرین سوم: ترجمه عبارات قرآنی درس را زیر آنها بنویسید. پس از بررسی به هر ترجمه صحیح هشت امتیاز بدهید.

تمرین چهارم: با عبارات قرآنی درس پاسخ دهید.

۱- زیانکاران چه کسانی هستند؟

.....

۲- بسیاری از مردم نسبت به آیات الهی چه حالتی دارند؟

.....

۳- خداوند پیامبران را همراه چه چیزهایی فرستاده است؟

.....

۴- خداوند پیامبر اکرم (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) را به چه صفاتی معرفی کرده است؟

.....

پس از بررسی به هر پاسخ صحیح پنج امتیاز بدهید.

جمع امتیاز

عبارات قرآنی درس را به دقت بخوانید و هرچه می‌توانید آن‌ها را معنا کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ:

قالِ عِشْرَانِ، ۵۱

تَوْبَهُ، ۱۲۸

۲- لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ:

قالِ عِشْرَانِ، ۱۳۶

۳- أُولَئِكَ جَزَاءُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ:

هُودَ، ۱۶

۴- أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ:

شُعْرَاءَ ۱۰۷ و ۱۰۸

۵- إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ * فَاتَّقُوا اللَّهَ أَ وَاطِيعُونَ ۱:

آيَاتِهِ، ۹۲

۶- إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ۲:

مُحَمَّدٌ (ص)، ۳۳

۷- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ:

۱- اتَّقُوا اللَّهَ: تقوای خدا را پیشه کنید

۲- اطِيعُونَ = اطِيعُونِي = اطِيعُوا + ن + ي، فَاعْبُدُونِ = فَاعْبُدُونِي

۸- وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ:

مُؤْمِنُونَ، ۲۳

۹- وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ:

مَاتِيَدَهُ، ۷۲

بَيْتِهِ، ۶

۱۰- إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ:

امتیاز

معنای این کلمات را بخوانید و سعی کنید به خاطر بسپارید.

کلمات آشنا

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	جَزَاءَ	پاداش	۴۲
۲	جَنَّاتٍ	باغ‌ها، بهشت‌ها	۱۴۷
۳	أَمِينٍ	امین، درست‌کار	۱۴
۴	أُمَّةً	امت، گروه	۵۱
۵	وَاحِدَةً	یک، یگانه	۳۱
۶	إِسْرَائِيلَ	نام دیگر حضرت یعقوب	۴۳
۷	صَالِحٍ	نیکو، شایسته	۱۱۰

کلمات جدید

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	أَعْبُدُوا	عبادت کنید، پرستید	۳۱
۲	أَنْفُسِكُمْ	خودتان	۱۵۳
۳	لَيْسَ	نیست، نبود	۷۴
۴	نَار	آتش	۱۴۵
۵	اتَّقُوا	تقوا داشته باشید، تقوا پیشه کنید	۸۳
۶	أَطِيعُوا	اطاعت کنید، پیروی کنید	۳۰
۷	هَذِهِ	این	۴۳
۸	بَنِي، بَنِينَ، بَنُو، بَنُونَ	فرزندان، پسران	۷۴
۹	أَهْلِ الْكِتَابِ	پیروان کتاب الهی یهودیان و مسیحیان	۳۲
۱۰	مُشْرِك	مشرك، کسی که برای خداوند همتا قرار می دهد	۴۹

کلمات آشنا و جدید این درس ۱۱۵۲ بار در قرن آمده است.

نشانه‌های جمع (۲)

هر ردیف از کلمات زیر را بخوانید و به معنای آنها توجه کنید.

- مُؤْمِنَةٌ: زن با ایمان ← مُؤْمِنَات: زنان با ایمان
بَيْتَةٌ: دلیل روشن ← بَيْتَات: دلایل روشن
جَنَّةٌ: باغ ← جَنَّات: باغها

می توانید از معنای کلمات حدس بزنید که ستون اول مفرد و ستون دوم جمع است. یکی دیگر از علامت‌های جمع «...ات» است.

معمولاً کلماتی که آخر آنها «...ة» می باشد، پس از حذف «ة» با «ات» جمع بسته می شوند.

نکته: آخر بعضی از کلمات «ة» ندارد، ولی با علامت «ات» جمع بسته می شود، مانند:

خَيْرَات ← خَيْرَات

سَمَاءَات ← سَمَوَات

قاعده

«...ات» نیز نشانه جمع است.

تمرین‌ها

تمرین اول:

جمع کلمات زیر را بنویسید؛ دقت کنید جمع کدام کلمه با «ون، ین» و کدام

کلمه با «ات» ساخته می‌شود.

خَاشِعَةٌ: باقیه:

زَاكِعٌ: دَرَجَةٌ:

عَايَةٌ: رَازِقٌ:

مُسْتَضْعَفٌ: مُحْكَمَةٌ:

سَيِّئَةٌ: صَابِرَةٌ:

* مفرد کلمات زیر را بنویسید؛ دقت کنید پس از حذف «ات» باید «ة»

اضافه شود.

طَيِّبَاتٌ: حَسَنَاتٌ:

خَائِفِينَ: مُجَاهِدُونَ:

جَارِيَاتٌ: خَطِيئَاتٌ:

خَيْبَاتٌ: دُرِّيَّاتٌ:

مَرْدُودُونَ: رَاحِمِينَ:

* در مقابل کلمات جمع، مفرد آنها و در مقابل کلمات مفرد، جمع آنها را

بنویسید.

كَاشِفَةٌ:

سَمَاءٌ:

خَيْرَاتٌ:

طَيِّبِينَ:

مُشْرِكَةٌ:

مُسْلِمَاتٌ:

ظَالِمُونَ:

سَابِقٌ:

مُبَيِّنَاتٌ:

صَالِحُونَ:

پس از بررسی به هر کلمه صحیح دوامتیاز بدهید.

تمرین دوم: گزینه‌های درست را علامت بزنید.

* کدام معنا صحیح است؟

۱- هَذِهِ:

الف - آن ب - این

۲- نَارٌ:

الف - عذاب ب - آتش

۳- جَنَّةٌ:

الف - بهشت ب - بهشت‌ها

۴- أُعْبُدُوا:

الف - عبادت کردند ب - عبادت کنید

۵- جَزَاءٌ:

الف - پاداش ب - پاداش‌ها

۱۳- ذَلِكْ جَزَاءُهُمْ^{۱۳} بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا:

الف - آن، پاداش کفرشان به آیات ماست.

ب - آن پاداششان است، زیرا آنها به آیات ما کافر شدند.

۱۴- يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ:

الف - ای بنی اسرائیل قطعاً من پیامبر خدا به سوی شما هستم.

ب - ای فرزندانم قطعاً حضرت یعقوب پیامبر خدا به سوی شماست.

۱۵- قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ:

الف - گفت ای نوح قطعاً او (پسرت) از خانواده تو نیست، قطعاً او (را)

کاری ناشایسته است.

ب - نوح گفت (ای فرزندانم) تو از خانواده من نیستی، قطعاً تو کار ناشایسته‌ای

کرده‌ای.

* کدام عبارت صحیح است؟

۱۶- نزد پروردگارشان بهشت‌هایی است:

الف - أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتٌ.

ب - عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ.

* گاهی «ب» به معنای «به سبب، به خاطر» است.

* کدام کلمه صحیح است؟

۶- تقوا داشته باشید: الف - اتَّقُونِ ب - اتَّقُوا

۷- فرزندان: الف - بَنِي ب - ابْنِ

۸- خودشان: الف - أَنْفُسِكُمْ ب - أَنْفُسِهِمْ

۹- یهودیان یا مسیحیان: الف - أَهْلَ الْكِتَابِ ب - مُشْرِكِ

۱۰- درست‌کار: الف - آمِين ب - أُمَّة

* کدام ترجمه صحیح است؟

۱۱- فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ:

الف - پس قطعاً او برای آتش دوزخ است.

ب - پس قطعاً آتش دوزخ برای اوست.

۱۲- وَآنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ:

الف - و من پروردگارتان هستم پس تقوا پیشه کنید.

ب - و من پروردگار شما هستم پس تقوای مرا پیشه کنید.

۱۷- قطعاً آنها اهل آتش هستند:

الف- أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ.

ب- إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ.

۱۸- ای کسانی که ایمان آوردید تقوای خدا را پیشه کنید:

الف- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ.

ب- يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ.

۱۹- و کسانی، برای آنها آتش دوزخ است:

الف- وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ.

ب- ذَلِكَ جزَاءُهُمْ جَهَنَّمَ بِمَا كَفَرُوا.

۲۰- تقوای خدا را پیشه کنید، کسی که شما به او مؤمن هستید:

الف- وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ.

ب- وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ.

پس از بررسی به هر گزینه صحیح دو امتیاز بدهید.

تمرین سوم: ترجمه عبارات قرآنی درس را زیر آنها بنویسید.

پس از بررسی به هر ترجمه صحیح هشت امتیاز بدهید.

تمرین چهارم: با عبارات قرآنی درس و تمرین‌ها پاسخ دهید.

۱- مؤمنان باید از چه کسانی اطاعت کنند؟

۲- مجازات خداوند برای کافران اهل کتاب و مشرکان چیست؟

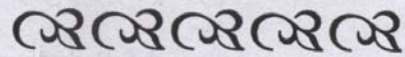
۳- حضرت مسیح عَلَيْهِ السَّلَامُ چه دستوری به بنی اسرائیل داد؟

۴- حضرت نوح عَلَيْهِ السَّلَامُ قوم خود را به چه چیز دعوت کرد؟

پس از بررسی به هر پاسخ صحیح پنج امتیاز بدهید.

جمع امتیاز

درس سوم

قرآن

هدایت و معجزه جاوید

پیامبران دارای معجزات و نشانه‌هایی بوده‌اند که بیانگر ارتباط آنها با خداوند است. معجزه جاوید پیامبر اکرم (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) قرآن کریم می‌باشد. خداوند قرآن را بر پیامبر اکرم (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) نازل کرد تا مردم را از تاریکی‌های جهل و نادانی و هوای نفس، به سوی دانایی و رستگاری هدایت کند.

قرآن برای همه مردم نور و هدایت است. هر کس که در جست‌وجوی راستی و درستی باشد و از زشتی‌ها و گناهان پرهیز کند، می‌تواند به هدایت قرآن دست یابد و در امنیت و سلامت قرار گیرد.

در زمان پیامبر اکرم (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) بعضی از کافران به دلیل دل‌بستگی به دنیا و آلودگی به زشتی‌ها، از هدایت قرآن محروم ماندند، و چون در برابر عظمت قرآن ناتوان بودند، برای فریب مردم، آن را سحر و جادو معرفی می‌کردند. قرآن مردم را به تدبیر و اندیشه دعوت می‌کند و می‌فرماید: اگر این کتاب از سوی خداوند نبود، قطعاً اختلافات زیادی در آن راه پیدا می‌کرد. این معانی را در آیات درس جست‌وجو می‌کنیم.

عبارات قرآنی درس را به دقت بخوانید و هرچه می‌توانید آن‌ها را معنا کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ:

قدر ۱

۲- إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ:

زمر ۴۱

۳- وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ:

انبیاء ۱۰۷

۴- إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا:

کهف ۷

۵- فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْأٰخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ:

توبه ۳۸

۶- أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْءَانَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا:

محمد (ص) ۲۴

۷- وَنُنزِلُ مِنَ الْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ:

اشراء ۸۲

۸- وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِّلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنَّ هٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ:

سبا ۲۳

۹- كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ: ابراهیم ۱

۱۰- أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْءَانَ

بنیاء ۸۲

وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا:

امتیاز

معنای این کلمات را بخوانید و سعی کنید به خاطر بسپارید.

کلمات آشنا

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	قَدْرٌ، قَدَرٌ	قدر، اندازه	۱۸
۲	كِتَابٌ	کتاب، قرآن	۲۵۵
۳	زِينَةٌ	زیور	۱۹
۴	قُلُوبٌ	جمع قلب، دلها	۱۳۲
۵	شِفَاءٌ	شفا، درمان	۴
۶	ظُلُمَاتٌ	تاریکی ها	۲۳
۷	نُورٌ	نور، روشنایی	۴۳
۸	غَيْرٌ	غیر، جز	۱۴۷
۹	مُبَارَكٌ، مُبَارَكَةٌ	مبارک، بابرکت	۱۲

کلمات جدید

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	لَيْلٌ، لَيْلَةٌ	شب	۸۸
۲	مَا	نه، نیست، آنچه، چه	۲۵۳۰
۳	جَعَلْنَا	قرار دادیم	۱۱۳
۴	أَيَا	آیا	۴۹۷
۵	لَا يَتَذَكَّرُونَ	تدبر نمی کنند، اندیشه نمی کنند	۲
۶	أُمٌّ	یا	۱۳۷
۷	أَقْفَالٌ	قفل ها	۱
۸	نُنَزِّلُ	نازل می کنیم، فرو می فرستیم	۴
۹	لَمَّا	وقتی که	۱۶۴
۱۰	تُخْرِجُ	خارج کنی، خارج می کنی	۵
۱۱	لَوْ	اگر، هرچند، ای کاش، چرا	۲۷۷
۱۲	وَجَدُوا	می یافتند، یافتند	۴

کلمات آشنا و جدید این درس ۴۴۷۵ بار در قرآن آمده است.

دو نکته:

۱- حروف اصلی کلمات هم خانواده «ریشه» آن کلمات نامیده می شود. این

حروف در همه آن کلمات به ترتیب می آیند.

۲- کلمات هم خانواده در یک معنای مربوط به ریشه، مشترک هستند. مثلاً

تمام کلمات گروه اول در معنای «دانش و دانستن» مشترکند.

اینک با شناخت کلمات هم خانواده و ریشه آن‌ها، می توانیم کلمات و عبارات

قرآن کریم را بهتر معنا کنیم.

قاعده

کلماتی که در حروف اصلی (ریشه کلمه) مشترکند، هم خانواده می باشند.

کلمات هم خانواده

هر گروه از کلمات زیر را بخوانید و در آنها دقت کنید.

گروه اول: عِلْم، عَالِم، عُلَمَاء، مَعْلُوم، مَعْلُومَات، أَعْلَم

گروه دوم: جَمْع، مَجْمُوع، جَامِع، جَمِيع، مَجْمَع

گروه سوم: نَصْر، نَاصِر، مَنصُور، نَصِير، أَنْصَار

همان طور که می دانید هر گروه از کلمات فوق را، کلمات «هم خانواده»

می گویند.

حروفی که در همه کلمات هم خانواده تکرار می شود «حروف اصلی» آن

خانواده است.

حروفی که علاوه بر حروف اصلی، در برخی از کلمات هم خانواده می آید و

در برخی نمی آید «حروف زائد» نامیده می شود.

بنابراین حروف اصلی سه گروه فوق عبارتند از:

گروه اول: ع ل م

گروه دوم: ج م ع

گروه سوم: ن ص ر

تمرین‌ها

تمرین اول: برای هر کلمه در جدول، پنج کلمه هم خانواده بنویسید.

ردیف	ریشه	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم
۱	سَلِمَ					
۲	شُكِرَ					
۳	رَحِمَ					
۴	عَبَدَ					
۵	قَسَمَ					
۶	قَدَرَ					
۷	حَسَنَ					
۸	صَدَّقَ					
۹	حَضَرَ					
۱۰	قَبِلَ					

پس از بررسی به هر کلمه صحیح یک امتیاز بدهید.

تمرین دوم: کلمات زیر از پنج خانواده است. کلمات هم خانواده را پیدا کرده

همراه با ریشه آنها، در هر سطر جدول بنویسید.

بَصَائِر، تَنْزِيل، رُسُل، مَشْهَد، سَكِينَة، تَبَصَّرَة، مُرْسَلُونَ

مَسَاكِين، مَشْهُود، بَصِير، رِسَالَة، مُنْزِلِينَ، شُهَدَاء، مَسْكَن

رِسَالَات، أَنْزَلْنَا، مَسْكَنَة، شَهِيد، مُبْصِرُونَ، مَنَازِل، رَسُول

أَبْصَار، مُنَزَّل، شَهَادَة، مِسْكِين

ردیف	کلمه اول	کلمه دوم	کلمه سوم	کلمه چهارم	کلمه پنجم	ریشه
۱						
۲						
۳						
۴						
۵						

پس از بررسی به هر کلمه و ریشه صحیح یک امتیاز بدهید.

* کدام ترجمه یا عبارت صحیح است؟

۱۱- اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ:

الف - قطعاً ما آن را شب مبارکی قرار دادیم.

ب - قطعاً ما آن را در شب مبارکی فرو فرستادیم.

۱۲- وَمَا نُنزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ:

الف - و آنچه فرو می فرستیم به اندازه معین است.

ب - و آن را فرو نمی فرستیم جز به اندازه معین.

۱۳- قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ:

الف - فرعون گفت من پروردگار جهانیان هستم.

ب - فرعون گفت پروردگار جهانیان چیست؟

۱۴- و آن را نشانه‌ای برای مردم قرار دادیم:

الف - وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ.

ب - وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آيَةً.

۱۵- هیچ خدایی جز او ندارید:

الف - مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ.

تمرین سوم: گزینه‌های درست را علامت بزنید.

* کدام معنا صحیح است؟

۱- مَا: الف - یا ب - نیست

۲- لَيْلٍ: الف - شب ب - روز

۳- لَوْ كَانَ: الف - نبود ب - اگر بود

۴- ظُلُمَاتٍ: الف - تاریکی ب - تاریکی‌ها

۵- جَعَلْنَا: الف - قرار دادیم ب - فرستادیم

* کدام کلمه صحیح است؟

۶- آيَا: الف - آ ب - آم

۷- وقتی که: الف - لَمَّا ب - لَوْ

۸- تا خارج کنی: الف - لِأَتُخْرِجَ ب - لِتُخْرِجَ

۹- تو را فرستادیم: الف - أَرْسَلْنَاكَ ب - مَا أَرْسَلْنَاكَ

۱۰- قطعاً می‌یافتند: الف - لَوْ وَجَدُوا ب - لَوْ جَدُوا

* کدام دسته از کلمات، هم خانواده هستند؟

۱۶: الف - خَالِق، خَلَق، خَلَّاق

ب - أَعْمَال، عَمَل، مَعْلُوم

۱۷: الف - مُشْرِك، شَرِيك، شَاكِر

ب - مَغْفِرَة، عَفْوَر، غَافِر

۱۸: الف - كِتَاب، مَكْتُوب، كُتِبَ

ب - عَاقِبَة، غَيْب، عِقَاب

۱۹: الف - غَافِل، عَفْلَة، غُفْرَان

ب - صَاحِب، أَصْحَاب، صَاحِبَة

۲۰: الف - بَاقِيَات، بَقِيَّة، بَاقِيْنَ

ب - رَحْمَن، رَحِيم، مَحْرُوم

تمرین چهارم: ترجمه عبارات قرآنی درس را زیر آنها بنویسید. پس از بررسی به هر ترجمه صحیح شش امتیاز بدهید.

تمرین پنجم: با عبارات قرآنی پاسخ دهید.

۱- قرآن در چه زمانی نازل شده است؟

.....

۲- خداوند قرآن کریم را برای مؤمنان چه می داند؟

.....

۳- زندگی و بهره دنیا در برابر آخرت چگونه است؟

.....

۴- خداوند وجود مقدس پیامبر اکرم (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) را برای مردم چه می داند؟

.....

۵- یکی از دلایل این که قرآن از جانب خداوند است چیست؟

.....

پس از بررسی به هر پاسخ صحیح چهار امتیاز بدهید.

جمع امتیاز

درس چهارم

خدا بهتر است

یا آنچه مشرکان می پرستند؟!

قرآن کریم به شیوه‌های مختلفی انسان‌ها را به یگانگی خداوند متوجه می‌سازد. آیات این درس با بیان نعمت‌های الهی، از مشرکان سؤال می‌کند: به راستی «الله» یعنی خدای یگانه بهتر است یا آنچه که شریک او قرار می‌دهید؟

کسی که آسمان‌ها و زمین را آفریده است؛

کسی که آب پاک و زلال باران را از آسمان فرو می‌فرستد و با آن بوستان‌های سرسبز و خرم را می‌رویانند؛

کسی که زمین را برای زندگی، آرام و آماده کرده و در آن رودهای پرآب روان ساخته و کوه‌های بلند و استوار جای داده است؛

کسی که در شب‌های تاریک بیابان و دریا، ستارگان را همچون چراغ‌هایی برای جهت‌یابی و راهنمایی ما قرار داده است.

آیا می‌توان هیچ خدایی را در کنار «الله» تصور کرد؟!

خداوند برتر از آن است که برای او شریک قرار دهند.

این مفاهیم خداشناسی را در آیات درس جست‌وجو می‌کنیم.

عبارات قرآنی درس را به دقت بخوانید و هرچه می‌توانید آن‌ها را معنا کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- آءَ اللّٰهُ ۱ خَيْرٌ اَمَّا ۲ يُشْرِكُوْنَ:

نمل ۵۹

نمل ۶۰

نمل ۶۱

نمل ۶۳

نمل ۶۳

نمل ۶۵

ثور ۴۶

۲- اَمَّن ۳ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَآءً:

۳- اَمَّنْ جَعَلَ الْاَرْضَ قَرَارًا وَّجَعَلَ خِلَالَهَا اَنْهَارًا:

۴- اَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ:

۵- اَاِلهَ مَعَ اللّٰهِ تَعَالٰى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ:

۶- قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ:

۷- وَاللّٰهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ:

کلمات جدید

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	يُشْرِكُونَ	شرك می ورزند، (برای خداوند) همتا قرار می دهند	۲۰
۲	مَنْ	کسی، کسی که، چه کسی، آنچه	۸۶۱
۳	خَلَقَ	آفرید	۹۴
۴	مَاءَ	آب	۶۳
۵	جَعَلَ	قرار داد	۱۰۵
۶	يَهْدِي	هدایت می کند، راهنمایی می کند، نشان می دهد	۷۳
۷	تَعَالَى	برتر و بزرگتر است	۱۴
۸	يَعْلَمُ	می داند	۱۰۴
۹	يَشَاءُ	می خواهد	۱۲۶
۱۰	يَقُولُ	می گوید، بگوید	۶۸
۱۱	سَبِيلَ	راه	۱۶۶
۱۲	يُؤْمِنُونَ	ایمان می آورند، ایمان دارند	۱۰۵

کلمات آشنا و جدید این درس ۲۰۱۲ بار در قرآن آمده است.

۸- قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا:

طلایی ۳

۹- وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ:

آخزاب ۴

۱۰- وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ:

آنبیاء ۳۰

امتیاز

معنای این کلمات را بخوانید و سعی کنید به خاطر بسپارید.

کلمات آشنا

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	قَرَار	محل زندگی و آرامش، جایگاه	۹
۲	خِلَالِ	میان، بین	۷
۳	أَنْهَارَ	رودها	۵۱
۴	بَرٍّ	خشکی	۱۲
۵	بَحْرَ	دریا	۳۳
۶	صِرَاطَ	راه	۴۵
۷	مُسْتَقِيمَ	راست	۳۷
۸	حَيٍّ	زنده	۱۹

حتماً تاکنون متوجه شده‌اید که کلمات هر مجموعه، از نظر حروف زائد و حرکات، کاملاً شبیه به هم هستند و تفاوت آن‌ها فقط در حروف اصلی آن‌هاست. این نوع کلمات را «هم‌وزن» می‌نامند.

بنابراین در کلمات هم‌وزن:

۱ - حروف زائد و حرکات، کاملاً شبیه به هم هستند.

۲ - حروف اصلی یا ریشه کلمه متفاوت است.

قاعده

کلماتی که در حروف زائد و حرکات یکسانند، کلمات «هم‌وزن» هستند.

کلمات هم‌وزن

هر گروه از کلمات زیر را بخوانید و در آنها دقت کنید.

گروه اول: **عَالِمٌ، خَالِقٌ، صَالِحٌ، ثَابِتٌ، نَاصِرٌ، حَافِظٌ،**

كَافِرٌ، ظَالِمٌ، غَافِلٌ، قَادِرٌ

گروه دوم: **رَحِيمٌ، عَظِيمٌ، جَمِيلٌ، سَعِيدٌ، كَبِيرٌ، قَرِيبٌ،**

حَمِيدٌ، كَرِيمٌ، ضَعِيفٌ، فَاقِرٌ

گروه سوم: **مَحْفُوظٌ، مَحْمُودٌ، مَحْرُومٌ، مَنْصُورٌ، مَسْئُولٌ،**

مَعْدُودٌ، مَظْلُومٌ، مَكْرُوهٌ، مَعْرُوفٌ

با کمی دقت متوجه می‌شوید که این کلمات هم‌خانواده نیستند ولی هر

مجموعه شباهتی به یکدیگر دارند و با یک آهنگ تلفظ می‌شوند.

سعی کنید حروف اصلی و حروف زائد هر یک از این مجموعه کلمات را از

هم تفکیک کنید، خواهید دید که:

در گروه اول: حرف «ا» زائد است.

در گروه دوم: حرف «ی» زائد است.

در گروه سوم: دو حرف «مَ»، «و» زائد است.

تمرین‌ها

تمرین اول: برای هر کلمه چهار هم‌وزن بنویسید.

				أَبْصَارٌ
				مَسْجِدٌ
				ضَالِحَاتٌ
				خَلْقٌ
				عَابِدِينَ

پس از بررسی، به هر کلمه صحیح دو امتیاز بدهید.

تمرین دوم: گزینه‌های درست را علامت بزنید.

* کدام کلمه صحیح است؟

- ۱- خشکی: الف - بَرٌّ ب - بَحْرٌ
- ۲- قرار داد: الف - خَلَقٌ ب - جَعَلَ
- ۳- می‌گوید: الف - يَعْلَمُ ب - يَقُولُ
- ۴- می‌خواهد: الف - يَشَاءُ ب - يَهْدِي

* کدام ترجمه صحیح است؟

۶- قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي:

الف - بگو این راه درست است.

ب - بگو این راه من است.

۷- أَفِيَالِبَاطِلٍ يُؤْمِنُونَ:

الف - پس آیا به باطل ایمان می‌آورند؟

ب - پس آیا به باطل ایمان می‌آورید؟

۸- وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ:

الف - و بگو به کسانی که ایمان نمی‌آورند.

ب - و بگو به کسانی که ایمان نیاوردند.

۹- وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ:

الف - و خداوند می‌داند قطعاً پیامبرش کیست.

ب - و خداوند می‌داند قطعاً تو پیامبر او هستی.

۱۰- قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا:

الف - بگو برای اوست زمین و آنچه در آن است.

کدام گروه از کلمات، هم وزن هستند؟

۱۶: الف - رَجِيمٌ، عَظِيمٌ، عَلِيمٌ

ب - عَالِمٌ، مَعْلُومٌ، عِلْمٌ

۱۷: الف - أَعْمَالٌ، أَصْحَابٌ، أَسْبَابٌ

ب - ظَالِمِينَ، كَافِرِينَ، فَاسِقُونَ

۱۸: الف - مَا، مَنْ، مِمَّنْ

ب - جَعَلْنَا، خَلَقْنَا، كَتَبْنَا

۱۹: الف - مُؤْمِنُونَ، مُؤْمِنِينَ، إِيْمَانٌ

ب - خَالِقٌ، كَاتِبٌ، نَاصِرٌ

۲۰: الف - قُلُوبٌ، صُدُورٌ، نُيُوتٌ

ب - رُسُلٌ، كُتُبٌ، شُكْرٌ

پس از بررسی به هر پاسخ صحیح دو امتیاز بدهید.

* کدام عبارت صحیح است؟

۱۱ - خداوند آن را می داند:

الف - يَعْلَمُهُ اللَّهُ.

ب - قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ.

۱۲ - آنها بدان ایمان می آورند:

الف - أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ.

ب - أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ.

۱۳ - و شما را به راه راست هدایت کند:

الف - وَيَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا.

ب - وَيَهْدِيكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا.

۱۴ - قطعاً خداوند ستمگران را هدایت نمی کند:

الف - إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ.

ب - إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الكَافِرِينَ.

۱۵ - و کسانی که به نشانه های ما ایمان می آورند:

الف - وَ الَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ.

ب - وَ الَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ.

✎ **تمرین سوم:** ترجمه عبارات قرآنی درس را زیر آنها بنویسید.

پس از بررسی، به هر ترجمه صحیح ده امتیاز بدهید.

✎ **تمرین چهارم:** با عبارات قرآنی پاسخ دهید.

۱- تنها چه کسی غیب را می‌داند؟

.....

۲- خداوند چه کسانی را هدایت نمی‌کند؟

.....

۳- خداوند هرچیز زنده‌ای را از چه آفریده است؟

.....

۴- گوینده واقعی حق و نشان دهنده راه درست کیست؟

.....

پس از بررسی به هر پاسخ صحیح پنج امتیاز بدهید.

جمع امتیاز

درس پنجم

جهان

آیت خداوند

در بسیاری از آیات قرآن حکمت آفرینش آسمان‌ها و زمین و گردش شب و روز بیان شده است. این پدیده‌ها از نشانه‌ها و آیات الهی است.

قرآن کریم انسان‌ها را به اندیشه و تفکر در این آیات دعوت می‌کند. آن دسته از مردم که از زشتی‌ها و بدی‌ها دوری می‌کنند، به آیات الهی ایمان می‌آورند؛ ولی کسانی که از زشتی‌ها و بدی‌ها دوری نمی‌کنند، به آیات الهی ایمان نیاورده و کافر می‌شوند؛ اینان آفرینش آسمان و زمین را بیهوده و عبث می‌پندارند و تنها به ظاهر زندگی دنیا توجه دارند، هدف از زندگی دنیا را درک نکرده و نسبت به زندگی آخرت، در بی‌توجهی و غفلت به سر می‌برند. خداوند این گروه از مردم را به عذابی دردناک وعده داده است.

قرآن کریم از مردم می‌خواهد پروردگارشان را که آفریننده همه انسان‌هاست، عبادت کنند تا در سایه این عبادت، راه هدایت و تقوا را طی کرده و به سعادت و رستگاری دست یابند.

این معانی را در آیات درس جست‌وجو می‌کنیم.

عبارات قرآنی درس رابه دقت بخوانید و هرچه می‌توانید آن‌ها را معنا کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ:

انعام ۱

۲- إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ:

تخل ۱۰۴

۳- هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْكُمْ * كَافِرٌ * وَمِنْكُمْ * مُؤْمِنٌ *
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ:

تغابن ۲

۴- وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ:

حُجُرَات ۱۶

۵- لَخَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ:

غافر ۵۷

۶- مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ:

زوم ۸

۷- يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ

الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ:

بقره ۲۱

۸- يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

زوم ۷

وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ:

۹- إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ

وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

بقره ۶

لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ:

۱۰- وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا

ص ۲۷

ذَلِكَ ظَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ:

کلمات جدید

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	أَلِيمٌ	دردناک	۷۲
۲	تَعْمَلُونَ	عمل می‌کنید، انجام می‌دهید	۸۳
۳	بَصِيرٌ	بینا	۵۳
۴	عَلِيمٌ	دانا	۱۶۲
۵	يَعْلَمُونَ - يَعْلَمُوا	می‌دانند - بدانند	۹۷
۶	هُمَا	آنها (آن دو)	۱۵۶
۷	نَهَارٌ	روز	۵۷
۸	يَتَّقُونَ	تقوا پیشه می‌کنند، تقوا دارند	۱۸
۹	خَلَقْنَا	آفریدیم	۴۱
۱۰	وَيْلٌ، وَيْلَةٌ	وای، وای بر	۴۴
۱۱	أَنْ	این که، که	۶۱۷
۱۲	يَقُولُونَ - يَقُولُوا	می‌گویند - بگویند	۱۰۹

کلمات آشنا و جدید این درس ۲۵۴۹ بار در قرآن آمده است.

اکنون عبارات درس را به طور کامل به صورت شفاه ترجمه کنید.

معنای این کلمات را بخوانید و سعی کنید به خاطر بسپارید.

کلمات آشنا

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	لَكِنَّ	لیکن، ولی	۶۵
۲	أَكْثَرٌ	بیشتر	۸۰
۳	ظَاهِرٌ	ظاهر، آشکار	۸
۴	بَيْنَ	بین، میان	۲۶۶
۵	قَبْلَ	قبل، پیش	۲۴۲
۶	إِخْتِلَافٌ	اختلاف، آمدوشد	۷
۷	ظَنٌّ	گمان	۲۰
۸	أَمْرٌ	فرمان، کار، موضوع	۱۵۳
۹	بَعْدَ	بعد، پس	۱۹۹

تمرین‌ها

تمرین اول: ریشه کلمات هم خانواده زیر و وزن هر کلمه را بنویسید.

ردیف	کلمات هم‌خانواده	ریشه	وزن
۱	مُسْلِمُونَ، اَسْلَمْتُ، اِسْلَام		، ،
۲	يَخْلُقُ، خَالِقٌ، يُخْلَقُونَ		، ،
۳	عِبَاد، عِبَادَةٌ، تَعْبُدُ		، ،
۴	يُضِلُّوْنَ، مُضِلِّجِينَ، اِصْلَاح		، ،
۵	كِتَاب، كَاتِبُونَ، كَتَبْنَا		، ،
۶	اَجْمَعِينَ، جَامِعٌ، جُمِعَ		، ،
۷	تُبْصِرُونَ، بَصِيرٌ، اَبْصَار		، ،
۸	اَرْسَلْنَا، رَسُولٌ، مُرْسَلِينَ		، ،
۹	يَنْتَصِرُونَ، اَنْصَارٌ، نَصِير		، ،
۱۰	شَاكِرِينَ، شَكَورٌ، تَشْكُرُونَ		، ،

پس از بررسی به پاسخ صحیح هر سطر چهار امتیاز بدهید.

وزن کلمه

در درس قبل با کلمات هم‌وزن آشنا شدیم. این کلمات با یک آهنگ تلفظ می‌شدند، یعنی حروف زائد و حرکات آنها شبیه به هم بود.

در این درس می‌آموزیم که چگونه برای هر دسته از کلمات هم‌وزن، قالب یا وزن مشخصی تعیین می‌شود.

به سه گروه از کلمات هم‌وزن دقت کنید.

گروه اول: عَالِمٌ، خَالِقٌ، قَادِرٌ

گروه دوم: عَلِيمٌ، عَظِيمٌ، كَبِيرٌ

گروه سوم: مَعْلُومٌ، مَنصُورٌ، مَعْرُوفٌ

برای تعیین وزن هر گروه، از سه حرف کلمه فعل «ف عمل» استفاده می‌شود.

اگر در هر گروه به جای حرف اصلی، به ترتیب سه حرف «ف عمل» گذاشته شود و حروف زائد و حرکات تغییر نکند، «وزن» هر گروه مشخص می‌شود.

بنابراین کلمات گروه اول بر وزن «فَاعِلٌ» گروه دوم بر وزن «فَعِيلٌ» و گروه

سوم بر وزن «مَفْعُولٌ» است.

قاعده

با جایگزینی مرتب سه حرف «ف ع ل» به جای حروف اصلی هر کلمه و ثابت ماندن سایر حروف و حرکات، وزن آن کلمه ساخته می‌شود.

۹- فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ:

- الف - پس به پروردگار جهانیان بدگمان نباشید.
 ب - پس گمان شما به پروردگار جهانیان چیست؟

۱۰- أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ:

- الف - که بر خدا جز راست نگویند.
 ب - که بر خدا جز راست نگوید.

* کدام گزینه، هم وزن کلمات داده شده است؟

- ۱۱- غَفُورٌ، خَلَقَ، يَعْلَمُونَ:
 الف - رَسُولٌ، خَلَقَ، تَعْلَمُونَ
 ب - شَكُورٌ، جَعَلَ، يَعْمَلُونَ

۱۲- مُؤْمِنِينَ، مَشْرِقٍ، كُتِبَ:

- الف - مُؤْمِنُونَ، مَسْجِدٍ، نُفُوسٍ
 ب - مُسْلِمِينَ، مَغْرِبٍ، رُسُلٍ

۱۳- تَقْوِيمٍ، صَاحِبَةٍ، مَغْفِرَةٍ:

- الف - تَكْبِيرٍ، كَاشِفَةٍ، مَعْدِرَةٍ
 ب - تَنْزِيلٍ، كَامِلَةٍ، مَرْحَمَةٍ

تمرین دوم: گزینه‌های درست را علامت بزنید.

* کدام کلمه صحیح است؟

- ۱- دانا: الف - أَلِيمٌ ب - عَلِيمٌ
 ۲- بیشتر: الف - أَكْثَرُ ب - كَثِيرٌ
 ۳- می‌دانند: الف - يَعْلَمُونَ ب - تَعْلَمُونَ
 ۴- این که: الف - إِنْ ب - أَنْ
 ۵- آفریدیم: الف - خَلَقْنَا ب - جَعَلْنَا

* کدام ترجمه صحیح است؟

۶- وَ أَمَرُهُمْ سُورَىٰ يَنْتَهُمُ:

- الف - و آنان (مؤمنان) به مشورت کردن امر شده‌اند.
 ب - و کار آنان (مؤمنان) با مشورت میان آن‌هاست.

۷- فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ:

- الف - پس چه کسی پس از خدا او را هدایت می‌کند؟
 ب - پس خدا او را پس از چه کسی هدایت می‌کند؟

۸- وَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ:

- الف - و می‌دانند که خداوند حق واقعی است.
 ب - و می‌دانند که خداوند حق واقعی است.

۲۰- و خداوند به هر چیزی داناست:

الف - وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا.

ب - إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا.

پس از بررسی به هر پاسخ صحیح دو امتیاز بدهید.

تمرین سوم: ترجمه عبارات قرآنی درس را زیر آنها بنویسید.

پس از بررسی به هر ترجمه صحیح ده امتیاز بدهید.

تمرین چهارم: با عبارات قرآنی پاسخ دهید.

۱- مؤمنان برای کارهای خود چگونه تصمیم می گیرند؟

.....

۲- بیشتر مردم چه چیز دنیا را می بینند و از چه چیز غافلند؟

.....

۳- آفرینش آسمانها و زمین و آمد و شد شب و روز، برای چه کسانی آیه و نشانه است؟

.....

۴- چه کسانی گمان می کنند که آفرینش آسمان و زمین بیهوده است و آنها چه سرنوشتی دارند؟

.....

پس از بررسی به هر پاسخ صحیح پنج امتیاز بدهید.

جمع امتیاز

۱۴- اَرْسَلْنَا، بَشِيرًا، مُخْلِصًا:

الف - اَنْزَلْنَا، تَذِيرًا، مُنْزِلًا

ب - خَلَقْنَا، مَجِيدًا، مُخَضَّرًا

۱۵- عِلْمًا، عُلَمَاءًا، أَنْبِيَاءًا:

الف - فَتْحًا، رُحَمَاءًا، أَشْهُرًا

ب - صِدْقًا، شُعْرَاءًا، أَوْلِيَاءًا

* کدام عبارت صحیح است؟

۱۶- شما را از آن آفریدیم:

الف - مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ.

ب - وَ لَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ.

۱۷- هنگامی که فرمان پروردگارت آمد:

الف - لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ.

ب - إِنَّهُ وَقَدْ جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ.

۱۸- قطعاً او به آنچه انجام می دهید بیناست:

الف - إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ.

ب - إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ.

۱۹- و قطعاً عذاب من عذابی دردناک است:

الف - أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ.

ب - وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ.

تقوا و ایمان

قرآن کریم برای «متقین» هدایت است. تقوا و ارکان آن در آیات آغاز سوره بقره به زیبایی معرفی شده است.

ایمان به خدا و آنچه که از چشم و گوش ما پنهان است، برپاداشتن نماز برای برقراری ارتباط دائمی با آفریدگار یکتا، کمک و بخشش به نیازمندان از آنچه خداوند به ما ارزانی داشته و بخشیده است، ایمان به تمامی پیامبران الهی و باور داشتن روز قیامت، ارکان اصلی هدایت و رستگاری انسان است.

غفلت از ایمان به خدا و پیامبران الهی و نپذیرفتن دعوت آنها، بزرگترین ستمی است که انسان بر خود روا می‌دارد؛ نتیجه این غفلت، در دنیا عدم آرامش و در روز قیامت، حسرت و اندوه و محروم ماندن از رحمت خداوند است.

از سوی دیگر پاداش بیکران جهان آخرت برای کسانی است که ایمان آورده و در زندگی خود تقوا پیشه کرده‌اند.

این معانی را در آیات درس جست‌وجو می‌کنیم.

عبارات قرآنی درس را به دقت بخوانید و هرچه می‌توانید آن‌ها را معنا کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بقره ۱

۱- اَلَمْ * ذَلِكِ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ:

بقره ۳

وَمِمَّا * رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ:

بقره ۴

وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ:

بقره ۵

۴- اُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ:

معنای این کلمات را بخوانید و سعی کنید به خاطر بسپارید.

کلمات آشنا

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	هُدًى	هدایت	۸۵
۲	مُتَّقِينَ	افراد باتقوا، پرهیزکاران	۴۳ (۴۹)*
۳	صَلَاة	نماز	۸۳
۴	نَصْر	یاری، پیروزی	۲۲ (۳۳)
۵	حَكِيم	حکیم، باحکمت، کسی که کارهایش سنجیده است	۹۸
۶	بَل	بلکه	۱۲۷
۷	زَكَاة	زکات	۳۲
۸	قَوْل	سخن	۹۲

* اعداد داخل پرانتز نشان می‌دهد با توجه به قواعدی که تاکنون آموخته‌اید چه تعداد کلمات هم‌خانواده جدیدی را

۵- وَلَا جُزْءَ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ:

یوسف ۵۷

انفال ۱۰

آیة ۹۷

مجادله ۱۳

۸- فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ:

۹- وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌ

وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ:

زخرف ۸۴

۱۰- قَالَ رَبِّ يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ:

آیة ۲

امتیاز

اسم فاعل

در چند درس اخیر با کلمات هم خانواده، هم وزن، چگونگی یافتن حروف اصلی یک کلمه و وزن کلمات، آشنا شدیم. از این درس با برخی از وزن‌های معروف اسم که هر کدام معنای خاصی دارد، آشنا می‌شویم.

کلمات زیر را بخوانید و به معنای آن‌ها توجه کنید.

خَالِقٌ: خلق کننده، آفریننده   عَالِمٌ: دانا

خَافِظٌ: حفظ کننده، نگهدارنده   قَادِرٌ: توانا

نَاصِرٌ: یاری کننده، یاور   ظَالِمٌ: ستمگر

جَامِعٌ: جمع کننده   خَامِدٌ: ستایشگر

این کلمات بر وزن «فَاعِلٌ» هستند، یعنی یک الف به حروف اصلی آن‌ها اضافه شده است. این گونه کلمات، بر انجام دهنده کاری یا دارنده حالتی دلالت دارند و به آن‌ها «اسم فاعِل» می‌گویند.

دو نکته:

۱- گاهی آخر اسم فاعل «ة» می‌آید، مانند: قَائِمَةٌ، نَاطِرَةٌ، صَابِرَةٌ

۲- اسم فاعل به صورت جمع نیز با علامتهای «وُنْ، يَنْ، اَت» می‌آید.

مانند: خَافِظُونَ خَافِظِينَ خَافِظَاتٍ، صَابِرُونَ صَابِرِينَ صَابِرَاتٍ

قاعده

کلمه‌ای که بر وزن «فَاعِلٌ» است، بر کننده کاری یا دارنده حالتی دلالت دارد و به آن «اسم فاعل» می‌گویند.

کلمات جدید

ردیف	کلمه	معنا	تعداد
۱	رَيْبٌ	شک، تردید	۱۸
۲	يُقِيمُونَ - يُقِيمُوا	برپا می‌دارند - برپا دارند	۹
۳	رَزَقْنَا	روزی دادیم	۲۱
۴	يُنْفِقُونَ، يُنْفِقُوا	انفاق می‌کنند - انفاق کنند	۲۳
۵	أُنزِلَ، أُنزِلَتْ	نازل شد، فرو فرستاده شد	۵۵
۶	ها	او، آن، ش	بسیار
۷	الْمُقَلِّحُونَ	رستگاران	(۱۳)۱۲
۸	كُنَّا	بودیم	۸۲
۹	أَقِيمُوا	برپا دارید	۱۶
۱۰	ءَأْتُوا	بپردازید، بدهید	
۱۱	سَمِعِيعٌ	شنوا	۴۷

کلمات آشنا و جدید این درس ۹۱۳ بار در قرآن آمده است.

اکنون آیات درس را به طریقی که با شما به صورت شفاهی تجمه کنند.

تمرین دوم: کلماتی را که اسم فاعل هستند مشخص کنید و همراه وزن و ریشه هر یک، در جدول بنویسید.

آيَات، جَاعِل، قَال، كَاشِفَات، حَكِيم، كِتَاب، خَاشِع
عَامِلَةٌ، يَعْلَمُونَ، زَاكِعُونَ، تَعْلَمُونَ، زَاكِمِينَ، كَافِرُونَ
شَيَاطِينَ، ضَاكِحَةٌ، سَمَوَات، صَالِحَات، زَاكِيْنَ

ردیف	کلمه	وزن	ریشه
۱			
۲			
۳			
۴			
۵			
۶			
۷			
۸			
۹			
۱۰			

پس از بررسی به پاسخ صحیح هر ردیف سه امتیاز بدهید.

تمرین‌ها

تمرین اول: از ریشه‌های زیر، کلماتی بر وزن «فاعل» بسازید و معنای آنها را حدس بزنید.

ردیف	ریشه	اسم فاعل	معنا
۱	ح ك م		
۲	ف ت ح		
۳	ش ك ر		
۴	ك ذ ب		
۵	غ ف ر		
۶	س ج د		
۷	خ س ر		
۸	ع م ل		
۹	غ ف ل		
۱۰	ك ت ب		

پس از بررسی به پاسخ صحیح هر ردیف دو امتیاز بدهید.

۹- وَ يَقُولُونَ لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ:

الف - می‌گویند چرا از سوی پروردگارش معجزه‌ای بر او نازل نشد.

ب - می‌گویند چرا پروردگارش معجزه‌ای بر او نازل نکرد.

۱۰- رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ:

الف - پروردگارا! شکی نیست که تو همه مردم را در روزی جمع خواهی کرد.

ب - پروردگارا! قطعاً تو جمع‌کننده مردم هستی، در روزی که شکی در آن

نیست.

* در کدام گزینه تمام کلمات اسم فاعل است؟

۱۱: الف - وَارِثِينَ، كَاتِبٍ، قَالُوا

ب - غَالِمِينَ، نَاطِرٍ، غَافِلَاتٍ

۱۲: الف - خَافِظُونَ، غَامِلِينَ، وَالِدٍ

ب - بَاقِيَاتٍ، غَالِبٍ، صَلَوَةٍ

۱۳: الف - زَاوِقِينَ، زَكْوَةَ، شَاهِدٍ

ب - قَائِلٍ، زَاكِمِينَ، صَابِرَاتٍ

۱۴: الف - خَالِقٍ، كَاتِبِينَ، قَاعِدُونَ

ب - صَاحِبٍ، سَابِقٍ، كِتَابٍ

تمرین سوم: گزینه‌های درست را علامت بزنید.

* کدام کلمه صحیح است؟

۱- شنوا: الف - سَمِيعٍ ب - بَصِيرٍ

۲- بودیم: الف - كَانُوا ب - كُنَّا

۳- نازل شد: الف - أُنزِلَ ب - أُنزِلَ

۴- برپا دارید: الف - يُقِيمُوا ب - آفِيمُوا

۵- باور دارند: الف - يُوقِنُونَ ب - يُنْفِقُونَ

* کدام معنا صحیح است؟

۶- إِنْ أَوْلِيَاءُؤُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ:

الف - تقواییشان فقط دوستان او هستند.

ب - دوستان او جز تقواییشان نیستند.

۷- وَ جَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ:

الف - و آن را هدایتی برای بنی اسرائیل قرار دادیم.

ب - و هدایت او را برای بنی اسرائیل قرار دادیم.

۸- قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ:

الف - گفتند: ای وای بر ما، قطعاً ستمگر بودیم.

ب - گفتند: ای وای بر ستمگران ما.

۱۵: □ الف - خاضِرَة، خَالِدُونَ، ذَاكِرَات

□ ب - وَاسِعَة، سَارِقُونَ، دَرَجَات

* کدام عبارت صحیح است؟

۱۶- و خداوند شنوای بیناست:

□ الف - وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ.

□ ب - وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا.

۱۷- و خداوند دوست و یاور تقوایندگان است:

□ الف - وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ.

□ ب - وَاللَّهُ وَلِيٌّ الْمُتَّقِينَ.

۱۸- قطعاً تو دانای حکیم هستی:

□ الف - إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ.

□ ب - إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ.

۱۹- هدایت و رحمتی برای مؤمنان است:

□ الف - هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ.

۲۰- پاداش من جز بر پروردگار جهانیان نیست:

□ الف - إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ.

□ ب - إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ.

پس از بررسی به هر گزینه صحیح دو امتیاز بدهید.

تمرین چهارم: ترجمه عبارات قرآنی درس را زیر آنها بنویسید.

پس از بررسی به هر ترجمه صحیح سه امتیاز بدهید.

تمرین پنجم: با عبارات قرآنی پاسخ دهید.

۱- قرآن برای چه کسانی هدایت است؟

.....

۲- سه ویژگی از ویژگی های متقین چیست؟

.....

۳- پاداش آخرت برای چه کسانی بهتر است؟

.....

۴- یاری و پیروزی واقعی تنها از جانب چه کسی است؟

.....

پس از بررسی به هر پاسخ صحیح پنج امتیاز بدهید.

درس هفتم

خداوند، پیامبران، آخرت

رستگاری انسان در گرو ایمان به خدا، پایبندی به دستورات پیامبران و اعتقاد به زندگی در جهان آخرت است.

پیامبران توجه مردم را به عظمت جهان آفرینش و قدرت بی‌انتهای خدای یگانه جلب می‌کردند و از آن‌ها می‌پرسیدند: آیا در وجود خداوندی که پدید آورنده آسمان‌ها و زمین است، شک دارید؟ آیا آفریدگار جهان هستی جز خدای یکتاست؟ آن چه جز او می‌پرستید پوچ و باطل می‌باشد و تنها «الله» خدای واقعی جهان است. خدای یکتا همه ما را آفریده است و پس از مرگ به سوی او باز می‌گردیم. فقط او سزاوار عبادت است. چگونه می‌توان دل به غیر او بست و از غیر او اطاعت کرد؟! هیچ چیز نباید مانع پرستش خدای یگانه شود. اگر نتوان خداوند را عبادت کرد، باید راه هجرت را برگزید و در سرزمینی زندگی کرد که عبادت خداوند ممکن باشد.

بر پیامبران الهی سلام و درود می‌فرستیم و خداوند را ستایش می‌کنیم، او که صاحب و پروردگار جهانیان است. این معانی را در آیات درس جست‌وجو می‌کنیم.

عبارات قرآنی درس را به دقت بخوانید و هرچه می‌توانید آن‌ها را معنا کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- یَسْ * وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ * إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ:

یس ۱ تا ۳

۲- وَاللَّهُ يَدْعُوا إِلَى دَارِ السَّلَامِ^۲ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ: یونس ۲۵

یونس ۱۰

۳- قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ:

عنکبوت ۵۶

۴- يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيتَايَ فَاعْبُدُونِ:

عنکبوت ۵۷

۵- كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ:

ابراهیم ۱۰

۶- قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَلِيَّ اللَّهِ شَكٌّ فَأَطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ:

لقمان ۳۰

۷- ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ:

۲- دَارِ السَّلَامِ: خانه سلامتی و امنیت، بهشت

۱- «و» در اینجا به معنای «سورگند به» است.

بقره ۶۴

۸- فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ:

نُفُوسَان ۲۸

۹- مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَبْعَثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةً إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ:

۱۰- سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ * وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ *

طافات ۱۸۰ تا ۱۸۲

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ:

امتیاز

کلمات آشنا

تعداد	معنا	کلمه	ردیف
۳۶	پیامبر، فرستاده	مُرْسَل	۱
۳۲	خانه	دَار	۲
۴۲	درود، سلامت	سَلَام	۳
۹۷	جمع عبد، بندگان	عِبَاد	۴
۴	وسیع، گسترده	وَأَسِعَة	۵
۱۴۰	شخص، انسان، خود	نَفْس	۶
۴۴	مرگ	مَوْت	۷
۱۸۰	شکایت	شَاكَاة	۸

کلمات جدید

تعداد	معنا	کلمه	ردیف
۱۵	دعوت می کند، فرامی خواند	يَدْعُوا	۱
(۲۴)۵	فقط مرا	إِيَّايَ	۲
(۵)۳	چشنده	ذَائِقَة	۳
بسیار	سپس	ثُمَّ	۴
۱۹	بازگردانده می شوید	تُرْجَعُونَ	۵
۴۳	گفت	قَالَتْ	۶
۶	پدیدآورنده	فَاطِر	۷
۲۶	دعوت می کنند، فرا می خوانند	يَدْعُونَ	۸
۱۴۴	غیر، جز	دُون	۹
۸۴	بخشش، لطف	فَضْل	۱۰
۴	برانگیختن، رستاخیز	بَعَث	۱۱
بسیار	مانند	كَ	۱۲
۴۱	پاک و بی عیب است	سُبْحَانَ	۱۳
۷	وصف می کنند	يَصِفُونَ	۱۴

کلمات آشنا و جدید این درس ۸۲۸ بار در قرآن آمده است.

اسم مفعول

کلمه‌های زیر را بخوانید و به معنای آن‌ها توجه کنید.

مَجْمُوع: جمع شده

مَكْتُوب: نوشته

مَحْفُوظ: حفظ شده

مَعْلُوم: مشخص

مَنْصُور: یاری شده، پیروز

مَبْعُوث: برانگیخته

مَمْنُوع: منع شده

مَعْدُود: شمرده

تمام کلمه‌های فوق بر وزن «مَفْعُول» می‌باشد، یعنی دو حرف «هـ، و» به حروف اصلی آن‌ها اضافه شده است.

این گونه کلمات به کسی یا چیزی دلالت دارد که کاری بر روی آن انجام شده یا دارای حالتی است و به آن‌ها «اسم مفعول» می‌گویند.

دو نکته

۱- گاهی آخر اسم مفعول «ة» می‌آید، مانند: مَعْدُودَة، مَرْفُوعَة

۲- اسم مفعول به صورت جمع نیز با علامت‌های «وُنَ، یُنَ، ات»

می‌آید، مانند: مَجْمُوعُونَ، مَنْصُورُونَ، مَبْعُوثِينَ، مَسْجُوبِينَ

مَعْدُودَات، مَعْلُومَات

قاعده

کلمه‌ای که بر وزن «مَفْعُول» است، بر کسی یا چیزی دلالت دارد که کاری بر روی آن انجام شده است و به آن «اسم مفعول» می‌گویند.

تمرین‌ها

تمرین اول: از ریشه‌های زیر، اسم مفعول بسازید و معنای آن‌ها را حدس

بزنید.

ردیف	ریشه	اسم مفعول	معنا
۱	ظ ل م		
۲	ط ل ب		
۳	أ ك ل		
۴	ذ ك ر		
۵	غ ض ب		
۶	ر د د		
۷	ح م د		
۸	س ح ر		
۹	ش ه د		
۱۰	س ر ر		

یسا، از بررسی به هر کلمه و معنای صحیح دو امتیاز بدهد.

تمرین سوم: گزینه‌های درست را علامت بزنید.

* کدام کلمه صحیح است؟

- ۱- تورا: الف - إِيَّاكَ ب - إِيَّائِي
- ۲- فرا می خوانند: الف - يَدْعُوهُمْ ب - يَدْعُونَ
- ۳- بازگردانده می شوید: الف - تُرْجَعُونَ ب - يَصِفُونَ
- ۴- گسترده: الف - ذَائِقَةً ب - وَاسِعَةً
- ۵- غیر: الف - دُونَ ب - دَار

* کدام ترجمه صحیح است؟

۶- قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي:

- الف - گفت این بخشش پروردگارم است.
- ب - گفت این از بخشش پروردگارم است.

۷- الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ:

- الف - چه کسی مرگ و زندگی را آفرید؟
- ب - کسی که مرگ و زندگی را آفرید.

۸- بَلَى الْإِنْسَانُ عَلَى نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ:

- الف - بلکه انسان بر نفس خویش بیناست.
- ب - انسان باید بر نفس خویش بینا باشد.

تمرین دوم: از میان کلمات زیر اسم مفعول را مشخص کنید و همراه وزن و ریشه هر یک، در جدول بنویسید.

مَسْبُوقِينَ، مُسْلِمُونَ، مَحْشُورَةً، مُجْرِمُونَ، مَجْنُون، مَعْرُوشَات
 مَهْجُور، مَشْرِق، مُحْسِنُونَ، مَرْحَمَةً، مَجْمَع، مَمْنُون، مَغْلُولَةٌ
 مِسْكِين، مَحْجُوبُونَ، مُؤْمِن، مَعْمُور، مَسْجِد، مَأْمُون، مَرْجِع

ردیف	اسم مفعول	وزن	ریشه
۱			
۲			
۳			
۴			
۵			
۶			
۷			
۸			
۹			
۱۰			

پس از این به پاسخ صحیح هر ردیف سه امتیاز بدهد.

* کدام عبارت صحیح است؟

۱۶ - قطعاً تو از پیامبران هستی:

الف - إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ.

ب - إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ.

۱۷ - قطعاً آن دو از بندگان مؤمن ما هستند:

الف - إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ.

ب - إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ.

۱۸ - و لطف خداوند بر تو بسیار بزرگ است:

الف - يَا بَانَ لَّهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا.

ب - وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا.

۱۹ - قطعاً خانه آخرت برای کسانی که تقوا پیشه می کنند بهتر است:

الف - وَالذَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ.

ب - وَالذَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ.

۲۰ - ... یا برای آنها خدایی جز الله است، خدا از آنچه شرک می ورزند پاک و دور است:

الف - أَمْ لَهُمْ آلَهُ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ.

ب - لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ.

پس از بررسی به هر گزینه صحیح دو امتیاز بدهید.

۹ - سُبْحَانَهُ، وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ:

الف - او پاک، بی عیب و برتر است از آن چه وصف می کنید.

ب - او پاک، بی عیب و برتر است از آن چه وصف می کنند.

۱۰ - لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ:

الف - فرمان برای اوست و به سوی او بازگردانده می شوند.

ب - فرمان برای اوست و به سوی او بازگردانده می شوید.

* در کدام گزینه تمام کلمات اسم مفعول است؟

۱۱: الف - مَسْئُولٌ، مَغْلُوبٌ، مَكْرُوهٌ

ب - مَخْرُومُونَ، مَقْدُورٌ، مَاثِدَةٌ

۱۲: الف - مَكْدُوبٌ، مَلْعُونِينَ، مَرْجُومِينَ

ب - كَافِرِينَ، ظَالِمِينَ، فَاسِقِينَ

۱۳: الف - مَنطِقٌ، مَسْجِدٌ، مَغْرِبٌ

ب - مَشْرُورٌ، مَرْفُوعَةٌ، مَمْدُودٌ

۱۴: الف - عَلِيمٌ، قَدِيرٌ، عَظِيمٌ

ب - مَرْقُومٌ، مَمْلُوكٌ، مَشْهُودٌ

۱۵: الف - مَعْدُودٌ، مَعْدُودَةٌ، مَعْدُودَاتٌ

ب - مَعْفِرَةٌ، مَسْكَنَةٌ، مَعْدِرَةٌ

 تمرین چهارم: ترجمه عبارت قرآنی درس را زیر آنها بنویسید.

پس از بررسی به هر ترجمه صحیح نه امتیاز بدهید.

 تمرین پنجم: با عبارات قرآنی پاسخ دهید.

۱- خانه آخرت برای چه کسانی بهتر است؟

۲- پیامبران در مورد خداوند به مردم چه گفته‌اند؟

۳- خدا در برابر گسترده بودن زمین از ما چه خواسته است؟

۴- اگر لطف و رحمت الهی نبود ما چه وضعی داشتیم؟

پس از بررسی به هر پاسخ صحیح پنج امتیاز بدهید.

جمع امتیاز

درس هشتم

خودآزمایی

قرآن آموزان عزیز، در دومین مجموعه دروس آموزش مفاهیم قرآن با معنای بخش دیگری از کلمات و آیات قرآن آشنا شدید. در این دروس معنای ۵۸ کلمه آشنا و ۹۵ کلمه جدید را فراگرفتید و با علائم جمع، کلمات همخانواده، کلمات هموزن، وزن کلمات و معنای اسم فاعل و اسم مفعول آشنا شدید. اکنون می‌توانید به کمک این مطالب معنای برخی از کلمات جدید را حدس بزنید.

خوب است بدانید که ۱۵۳ کلمه معنا شده در دروس این کتاب نزدیک به ۱۵ هزار بار در قرآن تکرار شده است. ۱۱۱ کلمه معنا شده در دروس مفاهیم (۱) نیز حدود ۳۰ هزار بار در قرآن تکرار شده است. بنابراین شما تاکنون به کمک دروس مفاهیم (۱) و (۲) با معنای بیش از ۶۰٪ کلمات قرآن آشنا شده‌اید.

این درس کلمات جدید ندارد و عبارات قرآنی آن با استفاده از کلمات درسهای قبل معنا می‌شود و مطالب درسهای گذشته به صورت تمرین یادآوری می‌گردد.

امید است با تلاش و علاقه بیشتر، آموزش این دروس را ادامه دهید تا رفته رفته شاهد توفیقات بیشتر خود در فهم آیات شریفه قرآن باشید.

۷- أَنْزَلَ، أَنْزَلَ:

الف - نازل شده، نازل کرد

ب - نازل کرد، نازل شد

۸- مُفْلِحُونَ، خَاسِرُونَ:

الف - زیان کاران، رستگاران

ب - رستگاران، زیان کاران

۹- أَنْزَلْنَا، أَرْسَلْنَا:

الف - فرستادیم، فرو فرستادیم

ب - فرو فرستادیم، فرستادیم

۱۰- يَدْعُوهُمْ، يَدْعُونَنِي:

الف - آنها را دعوت می کند، مرا دعوت می کنند

ب - او را دعوت می کنند، مرا دعوت می کند

* کدام کلمات صحیح است؟

۱۱- نیست، کسی که:

الف - مَا، مَنْ

ب - مَنْ، مَا

۱۲- بودیم، بودید:

الف - كُنْتُمْ، كُنَّا

ب - كُنَّا، كُنْتُمْ

۱۳- انجام می دهید، می دانند:

الف - يَعْمَلُونَ، تَعْلَمُونَ

ب - تَعْمَلُونَ، يَعْلَمُونَ

تمرین ها

تمرین اول: گزینه های درست را علامت بزنید.

* کدام معنا صحیح است؟

۱- آ، آم:

الف - یا، آیا

ب - آیا، یا

۲- بَصِيرًا، سَمِيعًا:

الف - بینا، شنوا

ب - شنوا، بینا

۳- حَيًّا، مَوْتًا:

الف - زنده، مرگ

ب - زندگی، مرده

۴- لَوْ، لَمَّا:

الف - اگر، وقتی که

ب - وقتی که، اگر

۵- عِبَادِي، أَنْهَارًا:

الف - بندگانی، روزها

ب - بندگانم، رودها

۶- بَشِيرًا، نَذِيرًا:

۲۲- وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ:

الف - و خداوند بیناست به بندگان.

ب - و خداوند به بندگان بیناست.

۲۳- قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي:

الف - قطعاً آمد تو را آیات من.

ب - قطعاً آیات من برای تو آمد.

۲۴- وَ لِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ:

الف - و برای هر پیامبری امتی است.

ب - و برای هر امتی پیامبری است.

۲۵- وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ*:

الف - و نیست برای ستمگران از یاوران.

ب - و برای ستمگران هیچ یآوری نیست.

۲۶- يَا عِبَادِ فَاتَّقُونِ:

الف - ای بندگانم پس تقوای مرا پیشه کنید.

ب - ای بندگان پس تقوا پیشه کنید.

۲۷- قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ:

الف - گفت تقوای خدا را پیشه کنید اگر مؤمن هستید.

ب - گفت تقوای خدا را پیشه کنید اگر مؤمنان بودی.

۱۴- آب، آتش:

الف - نار، ماء

ب - ماء، نار

۱۵- این که، این:

الف - أَنْ، هَذِهِ

ب - هَذِهِ، أَنْ

۱۶- نیست، غیر:

الف - دُونَ، لَيْسَ

ب - لَيْسَ، دُونَ

۱۷- آفرینش، آفرید:

الف - خَلَقَ، خَلَقَ

ب - خَلَقَ، خَلَقَ

۱۸- تقوای مرا پیشه کنید، عبادت کنید:

الف - اتَّقُونِ، اُعْبُدُوا

ب - اتَّقُوا، اُعْبُدُونِ

۱۹- خودش، خودشان:

الف - نَفْسُهُ، أَنْفُسُهُمْ

ب - نَفْسٍ، أَنْفُسِكُمْ

۲۰- برپا می دارند، باور دارند:

الف - يُوقِنُونَ، يُقِيمُونَ

ب - يُقِيمُونَ، يُوقِنُونَ

* صحیح ترین و زیباترین ترجمه را انتخاب کنید.

۲۱- وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ وَاحِدٌ:

الف - و هیچ خدایی جز خدای یگانه نیست.

ب - و نیست خدایی جز خدای یگانه.

۳۴- حِسَاب، عِبَادَة، مَهْد:

الف - كِتَاب، رِسَالَة، أَهْل ب - جِهَاد، شَهَادَة، فَتْح

۳۵- خَلَق، يَعْلَم، صَدَقُوا:

الف - خَلَق، يَجْعَل، تَصَرُّوا ب - جَعَلَ، يِعْمَل، سَبَقُوا

* وزن کلمات داده شده کدام است؟

۳۶- عِبَاد، وَاحِدَة، أَرْض:

الف - فِعَال، فَاعِل، فِعْل ب - فِعَال، فَاعِلَة، فِعْل

۳۷- أَنْزَلَ، أَنْزَلَ، نُنَزِّل:

الف - أَفْعَل، أَفْعَل، نَفْعِل ب - أَفْعَل، أَفْعَل، نَفْعَل

۳۸- سُبْحَانَ، مُرْسَل، وَاسِعَة:

الف - فُعْلَان، مَفْعَل، فَاعِلَة ب - فُعْلَان، مَفْعِل، فَاعِل

۳۹- مَسْبُوقِينَ، إِسْلَام، رُسُل:

الف - مَفْعُولُونَ، أَفْعَال، فُعْل ب - مَفْعُولِينَ، إِفْعَال، فُعْل

۴۰- فَضْل، مَعْلُومَات، تَعْمَلُونَ:

الف - فَعْل، مَفْعُولَات، تَفْعَلُونَ ب - فَعْل، مَفْعَلَات، يَفْعَلُونَ

پس از بررسی به هر پاسخ صحیح یک امتیاز بدهید.

۲۸- فَمَالَهُ، مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ:

الف - پس او هیچ نیرو و یاور ندارد. ب - پس او از نیرو و یاور چیزی ندارد.

۲۹- إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ:

الف - قطعاً حزب خدا رستگاران هستند. ب - قطعاً حزب خدا رستگار است.

۳۰- وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ:

الف - و آخرت نزد پروردگارت برای متقین است. ب - و متقین در آخرت نزد پروردگارت هستند.

* کدام دسته با کلمات داده شده هم وزن است؟

۳۱- مَشْرِيق، أَصْحَاب، صَالِحَات:

الف - مَعْرِب، أَعْمَال، حَافِظَات ب - مَشَارِق، إِسْلَام، عَابِدَات

۳۲- صَابِرُونَ، يَعْلَمُونَ، مُسْلِمِينَ:

الف - خَاسِرُونَ، تَعْلَمُونَ، مُشْرِكِينَ ب - قَادِرُونَ، يَعْمَلُونَ، مُؤْمِنِينَ

۳۳- رَحْمَة، حَمْد، عِلْم:

الف - حَسْرَة، عِبْد، ذِكْر ب - مَرَحْمَة، أَحْمَد، عَلِيم

تمرین سوم: عبارات قرآنی زیر را ترجمه کنید.

۱- إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ:

تفسیر ۱۳

۲- وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ:

رعد ۸

۳- فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ:

مائده ۱۹

۴- قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَى:

بقره ۱۲۰

۵- الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ!

شعرا ۷۸

۶- لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ:

اعراف ۲۳

۷- وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ:

بقره ۲۱۶

۸- وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ:

بقره ۷۴

۹- اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ قَرَارًا:

غافر ۶۴

تمرین دوم: کلمه‌های هم‌خانواده را به ترتیب در جدول بنویسید سپس

ریشه هر گروه را حدس بزنید، آنگاه وزن هر کلمه را مشخص کنید.

مَعْلُومَات، مُصَلِحِينَ، لَيَعْلَمَنَّ، يُشْرِكُونَ، يَعْلَمُ، غَامِلُونَ
 مُصَلِحُونَ، تَعْمَلُونَ، عُلَمَاءَ، تَعْلَمُونَ، مُشْرِكَةً، مُشْرَكَات
 إِصْلَاح، كُفْرَانَ، صَالِحَات، شُرَكَاءَ، أَعْمَالَ، يَعْمَلُ، كُفَّار
 كَفَرُوا، عَمِلُوا، كَافِرُونَ، مُشْرِكِينَ، صَالِحِينَ، يَكْفُرُونَ

ردیف	کلمه اول وزن	کلمه دوم وزن	کلمه سوم وزن	کلمه چهارم وزن	کلمه پنجم وزن	ریشه
۱	.....	.....	.....	.....	.....	.....
۲	.....	.....	.....	.....	.....	.....
۳	.....	.....	.....	.....	.....	.....
۴	.....	.....	.....	.....	.....	.....
۵	.....	.....	.....	.....	.....	.....

پس از بررسی به کلمات صحیح هر ردیف شش امتیاز بدهید.

حُجْرَات ١

١٠- وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ:

رُوم ٢٧

١١- وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرَ الْمُؤْمِنِينَ:

يُوسُف ١٠٨

١٢- وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَ مَا آتَا مِنَ الْمُرْسِكِينَ:

نُحْل ٧٢

١٣- وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا:

ص ٢٦

١٤- يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ:

جَاثِيَةَ ٣

١٥- إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ:

مَالِ عِمْرَانَ ٨٦

١٦- كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ:

مَالِ عِمْرَانَ ١٢٦

١٧- وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ:

مَالِ عِمْرَانَ ١٣٨

١٨- هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَ مَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ:

بَقَرَةَ ١٦٣

١٩- وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ:

٢٠- وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ:

مُتَافِقُونَ ٨

٢١- وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ:

٢٢- خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ:

عَنكَبُوت ٢٤

٢٣- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ:

٢٤- قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ:

إِبْرَاهِيم ٣١

٢٥- وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً:

٢٦- قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ:

٢٧- مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ:

أَعْرَاف ٧٣

٢٨- قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ:

فهرست الفبایی کلمات

الف

آنزلنا ۱	نازل کردیم، فرو	آیا	۳آ
آنفسکم ۲	فرستادیم خودتان	بپردازید، بدهید	عأتوا ۶
آنهار ۲	رودها	تقوا داشته باشید،	إنقوا ۱
أهل الكتاب ۲	پیروان کتاب الهی (یهودیان و مسیحیان)	تقواپیشه کنید	أجر ۶
إیای ۷	فقط مرا	پاداش	إختلاف ۵
		آمد و شد، اختلاف	أزسنا ۱
		فرستادیم	إسر آیل ۲
ب	نام دیگر حضرت یعقوب	اطاعت کنید، پیروی کنید	أطیعوا ۲
باطل ۱	باطل، نادرست	عبادت کنید، پرستید	أعبدوا ۲
بخشکی	خشکی	قفل ها	أقفال ۳
دلیل روشن	دلیل روشن	برپا دارید	أقیموا ۶
دریا	دریا	بیشتر	أكثره ۵
بشارت دهنده، مژده	بشارت دهنده، مژده	کسی که، چیزی که،	الذی ۱
دهنده	دهنده	آنچه، که	ألم ۵
بینا	بینا	دردناک	أم ۳
برانگیختن، رستاخیز	برانگیختن، رستاخیز	یا	أمره ۵
بعد، پس	بعد، پس	فرمان، کار، موضوع	أمة ۲
بلکه	بلکه	امت، گروه	أمین ۲
فرزندان، پسران	فرزندان، پسران	امین، درستکار	أن ۵
فرزندان، پسران	فرزندان، پسران	این که، که	أنزل ۱
بین، میان	بین، میان	نازل کرد، فرو فرستاد	أنزل ۶
دلایل روشن، معجزات	دلایل روشن، معجزات	نازل شد، فرو فرستاده شد	أنزلت ۶
آشکار	آشکار	نازل شد، فرو فرستاده شد	

۲۹- إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ:

خجرات ۱۸

۳۰- وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ:

پس از بررسی، به ترجمه صحیح هر عبارت سه امتیاز بدهید.

تمرین چهارم: با عبارات قرآنی پاسخ دهید.

۱- ظلم بزرگ چیست؟

۲- هدایت واقعی، کدام هدایت است؟

۳- بهتر است مؤمنان اموال خود را چگونه انفاق کنند؟

۴- خداوند چه مقامی به حضرت داود علیه السلام داده است؟

به هر پاسخ صحیح ده امتیاز بدهید.

جمع امتیاز

صراطاً ۲	راه	● ک	کتاب ۷	مانند
صَلَوَةٌ ۶	نماز	کِتَاب ۳	کثیراً	کتاب، قرآن
● ظ		کَثِيراً	كَفَرُوا ۱۱	بسیار کافر شدند
ظَاهِرٌ ۵	ظاهر، آشکار	كُنَاءٌ	لَا يَتَذَكَّرُونَ ۳	بودیم تدبیر نمی‌کنند، اندیشه نمی‌کنند
ظُلُمَاتٌ ۳	تاریکی‌ها	● ل	لَيْكِنَ ۵	لیکن، ولی
ظَنٌّ ۵	گمان	لَمَّا ۳	لَوْ ۳	وقتی که اگر، هرچند، ای کاش، چرا
● ع		لَيْسَ ۲	لَيْلٌ، لَيْلَةٌ ۳	نیست، نبود شب
عِبَادٌ ۷	جمع عبد، بندگان	● م	مَا ۳	نه، نیست، آنچه، چه
عَلِيمٌ ۵	دانا	مَا ۲	مُبَارَكٌ، مُبَارَكَةٌ ۳	آب مبارک، با برکت
عَنْ ۱	از	مُتَّقِينَ ۶	مُرْسَلٌ ۷	افراد باتقوا، پرهیزکاران
● غ		مُشْرِكٌ ۲	مُسْتَقِيمٌ ۴	پیامبر، فرستاده راست
غَافِلٌ ۱	غافل، بی توجه	● مُفْلِحُونَ ۶	مَنْ ۲	مشرک، کسیکه برای خداوند همتا قرار می‌دهد
غَيْرٌ ۳	جز	● د	ذَاتٌ ۷	رستگاران کسی، کسی که، هرکس چه کسی، آنچه
● ف				
فَاطِرٌ ۷	پدید آورنده			
فَضْلٌ ۷	بخشش، لطف			
● ق				
قَالَتُ ۷	گفت			
قَبْلٌ ۵	قبل، پیش			
قَدْرٌ، قَدَرٌ ۳	اندازه			
قَرَارٌ ۴	محل زندگی و آرامش، جایگاه			
قُلُوبٌ ۳	قلبها، دلها			
قَوْلٌ ۶	سخن			

● ت، ث		دُونٌ ۷	غیر، جز
تُخْرِجُ ۳	خارج می‌کنی، خارج کنی	● ذ	
تُرْجَعُونَ ۷	بازگردانده می‌شوید	ذَائِقَةٌ ۷	چشنده
تَعَالَى ۲	برتر و بزرگتر است	● ر	
تَعْمَلُونَ ۵	انجام می‌دهید	رَزَقْنَا ۲	روزی دادیم
تَمُّ ۷	سپس	رُسُلٌ ۱	جمع رسول - پیامبران، فرستادگان
● ج		رَبِّبٌ ۶	شک، تردید
جَزَاءٌ ۲	پاداش	● ز	
جَعَلَ ۲	قرار داد	زَكَوَةٌ ۶	زکات
جَعَلْنَا ۳	قرار دادیم	زِينَةٌ ۳	زینت، زیور
جَنَاتٌ ۲	باغها، بهشتها	● س	
● ح		سَبْحَانُ ۷	پاک و بی عیب است راه
حَقٌّ ۱	حق، راستی و درستی	سِحْرٌ ۱	سحر، جادو
حَكِيمٌ ۶	حکیم، با حکمت، کسی که کارهایش سنجیده است	سَلَامٌ ۷	سلام، درود، سلامت
حَتَّى ۲	زنده	سَمِيعٌ ۶	شنوا
● خ			
خَاسِرُونَ، خَاسِرِينَ	زیانکاران		
خِلَالٌ ۲	میان، بین	● ش	
خَلَقَ ۲	آفرید	شِفَاءٌ ۳	شفا، درمان
خَلَقْنَا ۵	آفریدیم	شَكٌّ ۷	شک، تردید
● د			
ذَاتٌ ۷	خانه	صَالِحٌ ۲	نیکو، شایسته

مرگ	● ی	مَوْت	۷
وسيلهٔ سنجش، ترازو	يُؤْمِنُونَ ۲	میزان	۱
ایمان می آورند، ایمان دارند			
تقوا پیشه می کنند	يَتَّقُونَ ۵	نار	۲
دعوت می کند، می خواند	يَدْعُوا ۷	تذیبر	۱
دعوت می کنند، فرامی خوانند	يَدْعُونَ ۷	تضرع	۶
می خواهد	يَشَاءُ ۴	نفس	۷
شکر می ورزند، (برای خداوند) همتا	يُشْكِرُونَ ۴	نَزَّلُ ۳	
قرار می دهند		می فرستیم	
وصف می کنند	يَصِفُونَ ۷	نور، روشنایی	۳
می دانند	يَعْلَمُ ۴	روز	نهار
می دانند، بدانند	يَعْلَمُونَ، يَعْلَمُوا ۵		
می گوید، بگوید	يَقُولُ ۲	● و	
می گویند، بگویند	يَقُولُونَ، يَقُولُوا ۵	واحد، واجده	۲
برپا می دارند، برپا دارند	يُقِيمُونَ، يُقِيمُوا ۶	واسعه	۷
انفاق می کنند، انفاق کنند	يُنْفِقُونَ، يُنْفِقُوا ۶	وسیع، گسترده	
یقین دارند، باور دارند	يُوقِنُونَ ۶	می یافتند، یافتند	۳
هدایت می کند، راهنمایی می کند، نشان می دهد	يُهْدِي ۴	وای، وای بر	۵
		وایل	
		● ه	
		هدی، هدی	۶
		هدایت	
		این	۲
		هنما	
		هدیه	
		آنها (آن دو)	

پرسش نامهٔ قرآن آموز

خدا را سپاس می گوئیم که با فراگیری دروس این کتاب زمینهٔ آشنایی و علاقه شما به قرآن بیش از پیش فراهم شده است. لطفاً با پاسخ گویی دقیق به پرسش های زیر، ما را در اصلاح و تکمیل دروس این کتاب یاری کنید. قبلاً از همکاری صمیمانه شما سپاس گزاریم.

۱- مشخصات: مرد زن تاریخ تولد..... تحصیلات.....
استان و شهرستان..... نام مدرسه یا کانون.....
۲- غیر از آموزش قرآن در مدرسه، برای درک و فهم آیات قرآن چه آموزشهایی دیده اید؟ در کجا؟ چه مدت؟

۳- دروس این کتاب را به صورت حضوری آموزش دیده اید یا غیرحضوری و خودآموز؟

۴- اگر به شکل حضوری آموزش دیده اید، توان مربی در تدریس چگونه بوده است؟

خوب متوسط ضعیف
۵- آیا مقدمه کتاب را به طور کامل خوانده اید؟
اگر خوانده اید، این مقدمه چقدر شما را با اهداف و روشهای این کتاب آشنا کرده است؟

به طور کامل تا حدودی کم
۶- قبل از خواندن دروس این کتاب، فراگیری معنای آیات قرآن را چقدر ضروری می دانستید؟

بسیار تا حدودی کم
۷- در حال حاضر درک معنای آیات قرآن را چقدر ضروری می دانید؟
بسیار تا حدودی کم

۸- محتوا، روش آموزش و تمرین‌های این کتاب را برای دستیابی به درک معنای

عبارات قرآن چگونه ارزیابی می‌کنید؟

خوب ☐	متوسط ☐	ضعیف ☐	عبارات قرآنی درس:
خوب ☐	متوسط ☐	ضعیف ☐	تمرین اول:
خوب ☐	متوسط ☐	ضعیف ☐	تمرین دوم:
خوب ☐	متوسط ☐	ضعیف ☐	تمرین سوم:

۹- اگر در معنا کردن عبارات قرآنی درس و حل تمرین‌ها مشکلاتی داشته‌اید، موارد آن را بنویسید.

۱۰- برای بهتر شدن دروس این کتاب لطفاً پیشنهادهای خود را بنویسید.

۱۱- در صورت تمایل نام و نشانی خود را بنویسید تا از نظرات شما بیشتر استفاده شود.

نام و نام خانوادگی ..... تلفن .....

نشانی .....

تاریخ تنظیم .....

لطفاً این برگه را به مسئول محترم کلاس خود تحویل دهید.

پرسش‌نامه مربی

با حمد و سپاس الهی و قدردانی از زحمات شما در آموزش این کتاب، برای اصلاح و تکمیل این مجموعه دروس و دستیابی به محتوا و روش‌های مناسب‌تر، لطفاً موارد زیر را با دقت پاسخ دهید. قبلاً از همکاری صمیمانه شما برای بهبود آموزش قرآن سپاسگزاری می‌شود.

۱- مشخصات: مرد زن تاریخ تولد ..... تحصیلات .....

استان و شهرستان ..... سابقه تدریس قرآن ..... سال

۲- تاکنون این کتاب را در چند کلاس آموزش داده‌اید و در هر کلاس به طور

متوسط چند قرآن آموز شرکت داشته‌اند؟

۳- معمولاً هر جلسه آموزش چند دقیقه طول می‌کشد؟ ..... دقیقه

۴- مشخصات عمومی قرآن‌آموزان خود را بنویسید. (حداکثر سه کلاس)

کلاس ۱: مرد زن متوسط سن ..... متوسط تحصیلات .....

کلاس ۲: مرد زن متوسط سن ..... متوسط تحصیلات .....

کلاس ۳: مرد زن متوسط سن ..... متوسط تحصیلات .....

۵- اگر در این کلاس‌ها آموزش دیگری نیز انجام می‌شود، مشخص کنید.

آموزش قرائت ..... دقیقه. آموزش حفظ ..... دقیقه.

سایر موارد را نام ببرید: ..... دقیقه.

۶- برای آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن، کارایی این کتاب را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

خوب متوسط ضعیف

۷- این کتاب با سطح علمی دانش‌آموزان اول راهنمایی چه تناسبی دارد؟

مناسب بالاتر از توان آنان پایین‌تر از توان آنان

۸- در صورت استفاده از روش آموزش و پرسش ارائه شده در مقدمه کتاب، هر یک از این روش‌ها را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

قرائت عبارات قرآنی: خوب متوسط ضعیف

ترجمه اولیه عبارات قرآنی: خوب متوسط ضعیف

آموزش معنای کلمات: خوب متوسط ضعیف

ترجمه کامل عبارات قرآنی: خوب متوسط ضعیف

تمرین اول: خوب متوسط ضعیف

تمرین دوم: خوب متوسط ضعیف

تمرین سوم: خوب متوسط ضعیف

۹- هر نکته دیگری که در مورد اهداف، محتوا، روش تدریس و تمرین‌های این کتاب ضروری می‌دانید به تفکیک بنویسید.

.....
.....

۱۰- در صورت تمایل نام و نشانی خود را بنویسید تا از نظرات و تجربیات شما بیشتر استفاده شود.

نام و نام خانوادگی: ..... تلفن: .....

نشانی: ..... تاریخ تنظیم: .....

لطفاً این برگه را به مسئول محترم کلاس خود تحویل دهید.

این کتاب، به منظور نشر و فراگیر نمودن آموزش مفاهیم قرآن کریم، در راستای اجرا و استمرار نهضت قرآن آموزی توسط سازمان دارالقرآن الکریم به طبع رسیده است.

سازمان دارالقرآن الکریم
دبیرخانه نهضت قرآن آموزی